

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

ANALYSE EN WAARDERINGEN VAN OPBRENGSTEN

PRIMAIR ONDERWIJS

Utrecht, september 2010

**De Regeling leerresultaten po (Staatscourant 8 juli 2010, nr. PO/221760)
wordt zo spoedig mogelijk aan deze versie van de notitie Analyse en
Waarderingen van opbrengsten primair onderwijs aangepast.**

INHOUDSOPGAVE

DEEL A: Werkwijze inspectie bij beoordeling opbrengsten PO	6
1 Inleiding	6
2 Uitgangspunten beoordeling opbrengsten	7
2.1 Het toezichtkader.....	7
2.2 Verantwoording leerresultaten	8
2.3 Kennisanalyse en beoordeling	9
DEEL B: Normen voor beoordeling.....	11
1 Algemeen.....	11
2 Eindresultaten.....	12
2.1 Beoordeling eindresultaten (indicator 1.1)	12
2.2 Eindtoets Basisonderwijs van Cito	15
2.2.1 Beoordeling op basis van het Schoolrapport met correctie (aantal leerlingen groep 8 $\geq$ 10 leerlingen)	15
2.2.2 Beoordeling op basis van het Schoolrapport zonder correctie	16
2.3 Schooleindonderzoek van Centraal Nederland	18
2.4 Drempelonderzoek 678 van 678 Onderwijs Advisering	18
2.5 Entreetoets groep 7 van Cito	21
2.6 Toetsen uit het leerlingvolgsysteem.....	23
2.6.1 Cito leerlingvolgsysteem: Rekenen en wiskunde en Begrijpend lezen.....	23
2.6.2 DLE-toetsen: Rekenen en wiskunde en Begrijpend lezen van Boom test uitgevers.....	25
2.6.3 Begrijpend lezen toets van 678 Onderwijs Advisering	26
2.7 Beoordeling eindresultaten taal (indicator 1.1.1)	27
2.7.1 Taal: Eindtoets Basisonderwijs van Cito	27
2.7.2 Taal: Schooleindonderzoek van Centraal Nederland.....	28
2.7.3 Taal: Drempelonderzoek 678 van 678 Onderwijs Advisering	28
2.7.4 Taal: Entreetoets groep 7 van Cito	29
2.8 Beoordeling eindresultaten rekenen (indicator 1.1.2).....	30
2.8.1 Rekenen: Eindtoets Basisonderwijs van Cito	31
2.8.2 Rekenen: Schooleindonderzoek van Centraal Nederland	31

2.8.3	Rekenen: Drempelonderzoek 678 van 678 Onderwijs Advisering.....	32
2.8.4	Rekenen: Entreetoets groep 7 van Cito.....	32
3	Tussenresultaten	34
3.1	Beoordeling tussenresultaten (indicator 1.2)	34
3.2	Leerlingvolgsysteem van Cito (LVS /LOVS).....	35
3.3	Entreetoets groep 6 van Cito	38
3.4	DLE-toetsen van Boom test uitgevers	39
3.5	Technisch lezen en begrijpend lezen van 678 Onderwijs Advisering	40
4	Doorstroming in de verwachte periode van acht jaar.....	42
4.1	Beoordeling doorstroming in de verwachte periode van acht jaar (indicator 1.3)	42
5	Ontwikkeling van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften	45
5.1	Beoordeling ontwikkeling van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften (indicator 1.4)	45
5.2	Vraag 1: Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften?.....	46
5.3	Vraag 2: Realistisch en onderbouwd ontwikkelingsperspectief?	47
5.4	Vraag 3: Tussendoelen?.....	48
5.5	Vraag 4: Rendement?.....	48
5.6	Beoordelingsschema 1.4	50
6	Sociale competenties	51
6.1	Beoordeling sociale competenties (indicator 1.5).....	51
6.2	WISEON	52
6.3	SCOL.....	53
6.4	SVL of SAQI	55
7	Adviezen vervolgonderwijs	56
7.1	Beoordeling adviezen vervolgonderwijs (indicator 1.6).....	56
8	Functioneren in het vervolgonderwijs.....	58
8.1	Beoordeling functioneren vervolgonderwijs (indicator 1.7)	58
8.2	Achtergrondinformatie	60
DEEL C: Bijzondere omstandigheden		61
1	Overzicht bijzondere omstandigheden	61
2	Kleine scholen.....	62
2.1	Beoordeling eindresultaten kleine school (indicator 1.1).....	62

2.2	Beoordeling tussenresultaten kleine school (indicator 1.2)	62
3	Richtlijnen voor eventuele herberekeningen.....	63
3.1	Mogelijke argumenten voor herberekeningen	63
3.1.1	Leerlingen die uitstromen naar het praktijkonderwijs of voortgezet speciaal onderwijs.....	63
3.1.2	Leerlingen die uitstromen naar het leerwegondersteunend onderwijs (lwoo).....	64
3.1.3	Leerlingen met lgf-, SO- of SBO-indicatie	65
3.1.4	Leerlingen die kort in Nederland verblijven en het Nederlands minder goed beheersen	65
3.1.5	Leerlingen die recent zijn ingestroomd.....	65
3.1.6	Leerlingen die toetsen op een ander niveau of geheel niet maken	66
3.2	Werkwijzen bij herberekening	66
3.2.1	Herberekenen bij Eindtoets Basisonderwijs van Cito	66
3.2.2	Herberekenen bij Schooleindonderzoek van Centraal Nederland	67
3.2.3	Herberekenen bij Drempelonderzoek 678 van 678 Onderwijs Advisering	68
3.2.4	Herberekenen bij Entreetoets groep 7 van Cito	70
3.2.5	Herberekenen bij Cito leerlingvolgsysteem (LVS / LOVS)	70
3.2.6	Herberekenen bij DLE-toetsen van Boom test uitgevers	72
4	Afwijken van afnamevoorschriften	75
5	Adequate opbrengstgegevens ontbreken	76
5.1	Nieuw opgerichte scholen.....	76
5.2	Verouderde, onvoldoende of ondeugdelijke toetsen of te weinig beschikbare gegevens.....	76
5.3	Beoordeling eindresultaten scholen met kop- of schakelklassen	76
DEEL D:	Overzicht tabellen en beslisregels	78
1	Tabellen beoordeling eindresultaten	78
2	Tabellen beoordeling tussenopbrengsten.....	86
3	Beoordelingsschema 1.4	90
4	Bijzondere omstandigheden	91
5	BESLISREGELS	92

DEEL A: Werkwijze inspectie bij beoordeling opbrengsten PO

1 Inleiding

Het toezichtkader voor primair onderwijs, op basis waarvan de inspectie van het onderwijs de kwaliteit van het onderwijs beoordeelt, bevat een aantal indicatoren voor de beoordeling van de leerresultaten van scholen (opbrengstindicatoren). Deze notitie bevat een praktische uitwerking van de wijze waarop de inspectie deze opbrengstindicatoren beoordeelt.

In deze notitie staat beschreven hoe het oordeel op de opbrengstindicatoren tot stand komt. Voordat de inspectie dit definitieve oordeel bepaalt, heeft zij een risicoanalyse uitgevoerd. Dit wordt jaarlijks voor alle scholen gedaan. Hierbij wordt nagegaan of de leerresultaten een risico vormen (zie Deel A, paragraaf 2.3 Kennisanalyse en beoordeling).

De notitie bestaat uit **vier delen**:

- Deel A: Bevat achtergrondinformatie over de uitgangspunten en werkwijze van de inspectie bij het beoordelen van leerresultaten in het PO en enige toelichting op de notitie.
- Deel B: Beschrijft de standaardprocedures voor het beoordelen van de opbrengstindicatoren.
- Deel C: De standaardbenadering uit Deel B is niet altijd van toepassing, omdat de inspectie rekening houdt met bijzondere omstandigheden (bijvoorbeeld de beoordeling van scholen met leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften) die vragen om enige nuancering. Deel C geeft weer hoe de inspectie hiermee omgaat.
- Deel D: Geeft een overzicht van de meest frequent gebruikte tabellen uit Deel B, de bijzondere omstandigheden die het raadplegen van Deel C noodzakelijk maken en de belangrijkste beslisregels.

NB. De notitie is in beginsel geschreven voor inspecteurs en medewerkers van de inspectie. Zij is openbaar en is te vinden op de website: www.onderwijsinspectie.nl. De notitie wordt regelmatig herzien.

2   **Uitgangspunten beoordeling opbrengsten**

2.1   Het toezichtkader

Het toezichtkader primair onderwijs 2009 onderscheidt zeven opbrengstindicatoren. Deze betreffen de leerresultaten aan het eind van de basisschool, de scores op tussentijdse toetsen uit het leerlingvolgsysteem en de doorstroming van leerlingen binnen de school. Daarnaast bevat het twee indicatoren die de adviezen voor en het functioneren in het vervolgonderwijs betreffen.

De indicatoren:

- 1.1 *   De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.
- 1.1.1   De taalresultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.
- 1.1.2   De rekenresultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.
- 1.2 *   De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.
- 1.3   De leerlingen doorlopen in beginsel de school binnen de verwachte periode van 8 jaar.
- 1.4   Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.
- 1.5   De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.
- 1.6   De adviezen van de leerlingen voor het vervolgonderwijs zijn in overeenstemming met de verwachtingen op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie.
- 1.7   De leerlingen functioneren naar verwachting in het vervolgonderwijs.

Bij het beoordelen van bovengenoemde indicatoren kunnen in principe de volgende oordelen worden gegeven:

- 1   slecht;
- 2   onvoldoende;
- 3   voldoende;
- 4   goed;
- 5   niet te beoordelen.

Deze notitie concentreert zich met name op de onvoldoende / voldoende oordelen ('2' en '3').

2.2 Verantwoording leerresultaten

De leerresultaten van scholen zijn zeer gevarieerd en veel breder dan de opbrengsten die we in deze notitie beschouwen (zie de indicatoren in paragraaf 2.1). De inspectie richt zich op het beoordelen van de basisvaardigheden (technisch en begrijpend lezen en rekenen en wiskunde), de leerprestaties van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften en de sociale competenties van leerlingen.

Scholen gebruiken voor het meten van de leerresultaten een grote variëteit aan toetsen. De inspectie probeert zo goed mogelijk aan te sluiten bij de instrumenten die de scholen gebruiken - mits deze voldoende kwaliteit hebben. Dit betekent dat de inspectie over verschillende procedures voor beoordeling beschikt.

De inspectie hanteert de volgende **uitgangspunten** bij de beoordeling van leerresultaten:

1. Van scholen wordt verwacht dat zij voor de verantwoording van hun resultaten gebruik maken van betrouwbare, valide en adequaat genormeerde toetsen. Dit zijn toetsen die voldoen aan de criteria van de COTAN (Commissie Test Aangelegenheden Nederland). Dat wil echter niet zeggen dat de inspectie alle toetsen die voldoen aan de criteria van de COTAN voor de beoordeling van schoolprestaties kan gebruiken. Alleen toetsen die schoolvorderingen meten, komen in aanmerking. Dit geldt dus niet voor intelligentietests (bijvoorbeeld GIVO en NIO). Ook de Drempeltest van Boom test uitgevers voldoet niet aan de eisen, omdat de toets de schoolvorderingen onvoldoende in beeld brengt.

Indien scholen eigen normen bij COTAN gecertificeerde toetsen hanteren, veronderstelt de inspectie dat periodiek (minimaal een keer in de vier jaar) wordt nagegaan of deze normen overeenstemmen met landelijke normen.

Voor de toetsen die in deze notitie aan de orde komen, geldt in principe dat de (psychometrische) kwaliteit ervan als voldoende is beoordeeld, dan wel dat de toets in kwestie (nog) niet is beoordeeld, maar dat wel normeringsgegevens zijn overlegd en het instrumentarium is aangeboden voor beoordeling door de COTAN.

2. De inspectie waardeert met ingang van het schooljaar 2009-2010 de resultaten van de volgende verouderde toetsen niet meer: de Brus-1 minuuttest, de begrijpend lezen toets van Aarnoutse en de AVI-kaarten. De DLE-toetsen met de oude normering beoordeelt de inspectie met ingang van het schooljaar 2010-2011 niet meer. Met ingang van het schooljaar 2011-2012 beoordeelt de inspectie daarnaast de resultaten op oude Cito leerlingvolgstelsysteemtoetsen van 2002 en eerder niet meer.
3. De inspectie gaat ervan uit dat de resultaten van alle leerlingen worden gevolgd met methodegebonden en landelijk genormeerde methodeonafhankelijke toetsen.
4. Een aparte indicator (1.4) besteedt aandacht aan het leerrendement van zorgleerlingen. Het gaat hierbij om leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften, die het aanbod tot en met groep 8 niet aangeboden

krijgen vanwege cognitieve en/of sociaal-emotionele belemmeringen. Dit zijn bijvoorbeeld leerlingen die op termijn naar het leerwegondersteunend onderwijs, het voortgezet speciaal onderwijs dan wel het praktijkonderwijs zullen gaan.

5. De inspectie vergelijkt de resultaten van de school met die van andere scholen met een overeenkomstig samengestelde leerlingenpopulatie.
6. De inspectie hanteert zogenaamde relatieve normen bij de beoordeling van toetsresultaten. De voldoende / onvoldoende grenzen, die als norm worden gebruikt, liggen in principe een halve standaarddeviatie onder het landelijk gemiddelde van alle scholen met een vergelijkbare leerlingenpopulatie voor deze toetsen. Als een school dus een gemiddelde toetsscore onder deze norm heeft, worden de resultaten op deze toets als onvoldoende beoordeeld.
7. De inspectie wil een zo stabiel mogelijk oordeel uitspreken. Dat doet zij door de beoordeling van de eindresultaten te baseren op de resultaten van ten minste drie jaargroepen en de beoordeling van de resultaten gedurende de schoolperiode op ten minste vijf toetsen. Daarnaast veronderstelt de inspectie dat een school zich in principe elk jaar aan de hand van dezelfde toetsen verantwoordt.

2.3 Kennisanalyse en beoordeling

In 2007 is de inspectie gestart met het uitvoeren van een jaarlijkse risicoanalyse van de leerresultaten van alle basisscholen: de kennisanalyse. Alle schoolbesturen hebben een toestemmingsformulier '**centrale leveringen**' ontvangen, waarmee zij hebben kunnen instemmen met het rechtstreeks vanuit het Cito of Centraal Nederland leveren van toetsresultaten aan de inspectie. Indien een bestuur geen toestemming voor centrale levering heeft gegeven of een school deze toetsen niet afneemt, krijgt zij jaarlijks een digitale vragenlijst toegestuurd om de toetsresultaten, waarmee zij zich over haar eindresultaten verantwoordt, aan de inspectie te verstrekken.

In de kennisanalyse worden de volgende gegevens van de scholen geanalyseerd: de eindresultaten van de laatste drie jaren en het aantal niet-deelnemende leerlingen van de school. Zo mogelijk worden ook de gemiddelde taal- en rekenscore van de afgelopen jaren in de analyse betrokken.

Twee onderwerpen, waar binnen de kennisanalyse rekening mee wordt gehouden, vragen een nadere toelichting:

1. Kleine scholen, kleine groepen:

Met ingang van 1 februari 2010 is het onderscheid tussen grote en kleine scholen bij de beoordeling van eindresultaten vervallen. Er wordt één procedure gehanteerd die voor alle scholen geldt. Als slechts één van de laatste drie jaren voldoende is en het aantal leerlingen waarop dat oordeel is gebaseerd, is minder dan 10 leerlingen, dan worden de resultaten van groep 7 bij de beoordeling betrokken. Zijn deze resultaten ook onvoldoende dan betreft de inspectie een vierde groep 8 bij de beoordeling (zie Deel B paragraaf 2.1, beoordeling eindresultaten).

Bij de beoordeling van de tussenresultaten wordt een school als klein beschouwd als in één van de groepen 3, 4 of 6 minder dan 10 leerlingen

zitten. In dat geval worden de resultaten van groep 5 en eventueel groep 7 bij de beoordeling betrokken.

2. Niet deelnemende leerlingen:

Indien de Eindtoets Basisonderwijs of het Drempelonderzoek 678 wordt afgenomen en niet alle leerlingen uit groep 8 hebben deelgenomen aan de toets wordt aan de niet deelnemende leerlingen de score van 517 - gemiddeld behaald door leerlingen die uitstromen naar het leerwegondersteunend onderwijs - toegekend.

De inspectie signaleert in de kennisanalyse **risico's** als:

- de eindresultaten de laatste twee jaar onvoldoende zijn;
- de eindresultaten één van de drie jaren voldoende zijn en dit een kleine groep van minder dan tien leerlingen betreft;
- de eindresultaten voor taal- of rekenen de laatste drie jaar onvoldoende zijn;
- er gegevens ontbreken.

De scholen waarvoor in de kennisanalyse risico's worden gedetecteerd, krijgen het verzoek om extra informatie via een digitale vragenlijst aan te leveren. Het betreft vooral eventueel ontbrekende eindresultaten en de tussenresultaten van het laatste schooljaar.

Naast de gegevens uit de kennisanalyse en de aanvullende bevraging betreft de inspectie ook reeds in haar bezit zijnde gegevens en informatie uit het gesprek met het bevoegd gezag om te bepalen of er onderzoek op de betreffende school nodig is en hoe het onderzoek er in dat geval uit ziet.

Het is belangrijk om te beseffen dat **de resultaten van de kennisanalyse geen oordeel over de leerresultaten vormen**. Indien risico's worden gedetecteerd, betekent dit slechts dat de gegevens van deze school nader bekeken worden. Bijzondere omstandigheden die op scholen spelen en mogelijk van invloed zijn op het inspectieoordeel, worden niet in de kennisanalyse betrokken. Zij worden op een later moment, bij de definitieve oordeelsvorming, betrokken. Deel C van deze notitie gaat hier uitvoerig op in.

Wel past de inspectie het principe toe dat er geen onderzoek op scholen komt waar risico's afwezig zijn. De inspectie zal deze scholen slechts bezoeken voor een themaonderzoek, een onderzoek in het kader van het onderwijsverslag of een vierjaarlijks bezoek.

DEEL B: Normen voor beoordeling

1 Algemeen

In dit deel van de notitie worden de normen en procedures voor de concrete beoordeling van de in Deel A genoemde opbrengstindicatoren voor basisscholen beschreven. De procedures die hier beschreven staan, houden geen rekening met bijzondere omstandigheden die bij de beoordeling van een school eventueel betrokken zouden moeten worden. Als er sprake is van bijzondere omstandigheden worden de procedures uit Deel C van de notitie toegepast.

Scholen verschillen in beschikbare gegevens over de leerresultaten aan het einde van de schoolperiode. Zo neemt een groot deel van de Nederlandse basisscholen de Eindtoets Basisonderwijs van Cito of een andere eindtoets af. Andere scholen gebruiken hiervoor landelijke genormeerde toetsen van een leerlingvolgsysteem. Een klein deel van de scholen neemt geen genormeerde (eind)toetsen af. Indien dit het geval is, beoordeelt de inspectie de kwaliteitszorg, de advisering naar het vervolgonderwijs en het functioneren van leerlingen in het vervolgonderwijs.

Daarnaast zijn er andere verschillen binnen het primair onderwijs. In scholen voor speciaal basisonderwijs (SBO) en expertisecentra (SO) is veel meer dan in het reguliere basisonderwijs sprake van een individuele benadering van leerresultaten, uitgaande van ontwikkelingsperspectieven van leerlingen. Als deze leerlingen in het basisonderwijs verblijven, sluit de inspectie voor deze leerlingen aan bij de benadering uit het SBO en SO (indicator 1.4).

Achtereenvolgens worden in dit deel van de notitie de beoordeling van de eindresultaten, de tussenresultaten, de doorstroming, de ontwikkeling van leerlingen met speciale onderwijsbehoeften, de sociale competenties, de advisering naar het vervolgonderwijs en het functioneren in het vervolgonderwijs behandeld.

2

Eindresultaten

2.1 Beoordeling eindresultaten (indicator 1.1)

Beslisregel eindresultaten	De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.
Indicator 1.1	
	De eindresultaten van de afgelopen drie schooljaren zijn:
Goed ('4'):	drie keer goed
Voldoende ('3'):	- twee of drie keer voldoende of - één keer voldoende (aantal in de beoordeling betrokken leerlingen 10 of meer) of - één keer voldoende (aantal in de beoordeling betrokken leerlingen minder dan 10) én voldoende resultaten in groep 7 of - één keer voldoende (aantal in de beoordeling betrokken leerlingen minder dan 10) én onvoldoende resultaten in groep 7 én voldoende resultaten in een vierde groep 8
Onvoldoende ('2'):	- drie keer onvoldoende of - één keer voldoende (aantal in de beoordeling betrokken leerlingen minder dan 10), onvoldoende resultaten in groep 7 en onvoldoende resultaten in een vierde groep 8
Niet te beoordelen ('5'):	bijzondere omstandigheden (zie bijlage D van deze regeling)

Met ingang van 1 augustus 2010 is de *Regeling leerresultaten PO* (zie Staatscourant nr 11392, 21 juli 2010) van kracht geworden. Deze regeling komt voort uit de Wet Goed onderwijs, Goed bestuur (Stb. 2010, nr. 80). In de regeling is vastgelegd op welke wijze de inspectie van het onderwijs de eindresultaten (indicator 1.1) beoordeelt. De regeling geeft weer hoe scholen zich kunnen verantwoorden, welke normen en beslisregels de inspectie hanteert en hoe zij omgaat met bijzondere omstandigheden.

De school verantwoordt zich over de eindresultaten met door haar gebruikte betrouwbare en valide toetsen. Ze kan uit het beschikbare toetsinstrumentarium een principieel eigen keuze maken. De inspectie hanteert de volgende volgorde bij het gebruik maken van beschikbare toetsresultaten:

1. Eén van de eindtoetsen:
  - (1) Eindtoets Basisonderwijs, inclusief Niveautoets van het Cito;
  - (2) Schooleindonderzoek van Centraal Nederland;
  - (3) Drempelonderzoek 678 van 678 Onderwijs Advisering;
2. Entreetoets van het Cito;
3. Landelijk genormeerde methodeonafhankelijke toetsen voor groep 8.

Bij voorkeur baseert de inspectie haar oordeel op de toets waarvoor van twee of meer jaren gegevens beschikbaar zijn.

Voor elke toets waarmee een basisschool zich verantwoordt over de leerresultaten, bestaan eigen normen. Deze normen houden rekening met de leerlingpopulatie op de basisschool. De norm geeft per toets aan wanneer de gemiddelde schoolscore op de toets, oftewel de leerresultaten van de school, voldoende is.

Schoolgroepen

Bij de beoordeling van een aantal toetsen onderscheidt de inspectie schoolgroepen. Scholen worden ingedeeld bij een schoolgroep op basis van de samenstelling van de leerlingenpopulatie. Als de schoolgroep niet op de te analyseren formulieren vermeld wordt, bepaalt de inspectie deze zelf, aan de hand van de gewichten die aan leerlingen zijn toegekend op basis van de gewichtenregeling.

Vanaf 2010 is dit, in navolging van het Cito, niet langer het percentage gewogen leerlingen in de betreffende groep, maar het percentage gewogen leerlingen op de hele school. Deze werkwijze wordt vanaf 2010 bij de Eindtoets en de Entreetoets toegepast. Als dit niet eenvoudig te achterhalen is, raadpleegt de inspectie de DUO-gegevens om de schoolgroep te bepalen.

Wijze van beoordeling

De inspectie beoordeelt de eindresultaten op basis van de resultaten van de leerlingen in groep 8 van de afgelopen 3 jaar (cohorten). Als de resultaten slechts één keer voldoende zijn, en het aantal in de beoordeling betrokken leerlingen is minder dan 10, dan betreft de inspectie de resultaten van groep 7 bij de beoordeling. Als de resultaten van groep 7 onvoldoende zijn, dan betreft de inspectie de leerresultaten van een vierde jaargroep 8 bij de beoordeling.

Het oordeel op jaarbasis voor de verschillende (eind)toetsen wordt bepaald conform de werkwijze zoals beschreven in de komende paragrafen van Deel B en Deel C. Vervolgens gelden de volgende richtlijnen:

1. Ongeacht het aantal leerlingen waaruit de cohorten bestaan, is het oordeel voldoende, als ten minste twee van de laatste drie schooljaren voldoende zijn.
2. Ongeacht het aantal leerlingen waaruit de cohorten bestaan, is het oordeel onvoldoende, als de laatste drie schooljaren onvoldoende zijn.
3. Als slechts één van de afgelopen drie jaren voldoende is en het aantal leerlingen waarop dat oordeel is gebaseerd, is 10 of meer, dan is het oordeel voldoende.

4. Als slechts één van de afgelopen drie jaren voldoende is en het aantal leerlingen waarop dat oordeel is gebaseerd, is minder dan 10, dan worden de resultaten van groep 7 bij de beoordeling betrokken. Als de resultaten van groep 7, ongeacht het leerlingenaantal, voldoende zijn, is het oordeel over de eindresultaten 'voldoende'. Is het oordeel over de resultaten van groep 7 onvoldoende, dan worden de resultaten van een vierde groep 8 bij de beoordeling betrokken. Als de resultaten van die vierde groep 8, ongeacht het leerlingenaantal, voldoende zijn, is het oordeel over de eindresultaten 'voldoende'. Is het oordeel over de resultaten van de vierde groep 8 onvoldoende, dan zijn de eindresultaten 'onvoldoende'.¹
5. Als de eindresultaten aan de hand van entreetoetsen worden beoordeeld, dan maakt groep 7 al deel uit van de te beoordelen cohorten. Als slechts één van de afgelopen drie schooljaren voldoende is, en het aantal in de beoordeling betrokken leerlingen is minder dan 10, dan betreft de inspectie de resultaten van een vierde groep 7 (het schooljaar 2006-2007, als de schooljaren 2007-2008, 2008-2009 en 2009-2010 worden beschouwd) bij de beoordeling. Als de resultaten van deze vierde groep 7, ongeacht het leerlingenaantal, voldoende zijn, dan is het oordeel over de eindresultaten 'voldoende'. Als de resultaten van deze vierde groep 7 onvoldoende zijn, dan betreft de inspectie de leerresultaten van een vijfde jaargroep 7 (het schooljaar 2005-2006, als de schooljaren 2006-2007, 2007-2008, 2008-2009 en 2009-2010 worden beschouwd) bij de beoordeling. Als de resultaten van die vijfde groep 7, ongeacht het leerlingenaantal, voldoende zijn, is het oordeel over de eindresultaten 'voldoende'. Is het oordeel over de resultaten van de vijfde groep 7 onvoldoende, dan zijn de eindresultaten 'onvoldoende'.
6. Scholen die zich niet over hun eindresultaten kunnen verantwoorden omdat zij bijvoorbeeld niet beschikken over de leerresultaten van drie cohorten leerlingen of omdat deze gegevens incompleet zijn, krijgen het oordeel: "niet te beoordelen". Op deze scholen beoordeelt de inspectie eveneens de kwaliteitszorg om het toezichtarrangement te bepalen. Deze scholen krijgen na twee jaar opnieuw een kwaliteitsonderzoek.

Het is mogelijk dat er voor een goede beoordeling moet worden afgeweken van de in dit hoofdstuk beschreven procedures (bijvoorbeeld als over minder dan drie jaar resultaten beschikbaar zijn, of als er leerlingen zijn die hebben deelgenomen aan de toets en naar het praktijkonderwijs uitstromen). De inspectie gaat daarom altijd na of er sprake is van bijzondere omstandigheden zoals vermeld in Deel C van deze notitie. Als dit het geval is, wordt de daar beschreven systematiek toegepast.

---

¹ Het oordeel voor groep 7 moet gebaseerd zijn op een nieuwe groep. Dus niet de Entreetoets van een groep 8 die al in de analyse is betrokken. De inspectie gaat eerst uit van de Entreetoets en als deze niet beschikbaar is van de laatste beschikbare gegevens van de LVS-toetsen voor rekenen en wiskunde en begrijpend lezen. Voor een voldoende oordeel moeten zowel rekenen en wiskunde als begrijpend lezen van groep 7 voldoende zijn.

Ook kan het voorkomen dat bij het 'overstappen' van bijvoorbeeld de Cito Entreetoets naar een andere eindtoets of omgekeerd, twee keer de gegevens van hetzelfde cohort worden betrokken bij de beoordeling. Dit is niet de bedoeling. In dit geval beschouwt de inspectie slechts één van beide schooljaren en wordt een extra cohort toegevoegd ten behoeve van de beoordeling.

In omstandigheden waarin deze regeling niet voorziet, geeft de hoofdinspecteur po/ec een gemotiveerd oordeel over de leerresultaten.

2.2 Eindtoets Basisonderwijs van Cito

Met ingang van het schooljaar 2009-2010 zijn de schoolrapporten bij de Cito Eindtoets gewijzigd. De IC-tabel is vervangen door het Schoolrapport correctie LG en het Schoolrapport B is vervangen door het Schoolrapport zonder correctie.

Het **Schoolrapport correctie LG** bevat de **gecorrigeerde standaardscore** (LG-score), de schoolscore die gecorrigeerd is voor het percentage gewogen leerlingen op de school. Het **Schoolrapport zonder correctie** bevat de **ongecorrigeerde standaardscore**.

Toetsen vóór het schooljaar 2009-2010: Het schoolrapport met de IC-tabel (tabel met instroomcorrectie) bevat de GLG-score, de schoolscore die gecorrigeerd is voor het gemiddelde leerlingengewicht. Schoolrapport B bevat de gemiddelde standaardscore.

Groepsgrootte: Als het oordeel wordt gebaseerd op 10 of meer leerlingen kijkt de inspectie naar het Schoolrapport correctie LG (met ingang van schooljaar 2009-2010) en de IC-tabel (vóór schooljaar 2009-2010). Bij minder dan 10 leerlingen wordt het oordeel gebaseerd op de gegevens op het Schoolrapport zonder correctie (met ingang van schooljaar 2009-2010) en het Schoolrapport B (vóór schooljaar 2009-2010), omdat de LG- en GLG-score voor kleine groepen minder betrouwbaar zijn.

Scholen besluiten soms leerlingen die het eindniveau van groep 8 niet halen, uit te sluiten van de Eindtoets omdat deze te moeilijk zou zijn. Het Cito heeft voor deze groep leerlingen een aangepaste versie op een lager niveau ontwikkeld: de **Niveautoets**. Deze toets meet hetzelfde als de Eindtoets maar bevat meer eenvoudige opgaven. De scores op deze toets kunnen rechtstreeks vergeleken worden met die op de Eindtoets, omdat het Cito zorgt dat de scores op dezelfde schaal worden geplaatst, en kunnen dus zonder probleem meetellen in het schoolgemiddelde.

2.2.1 Beoordeling op basis van het Schoolrapport met correctie (aantal leerlingen groep 8 $\geq$ 10 leerlingen)

Op het Schoolrapport met correctie LG staat de gecorrigeerde standaardscore (LG-score) vermeld. Hierbij wordt de schoolscore gecorrigeerd voor het percentage gewogen leerlingen op de school. Deze wordt **vanaf het schooljaar 2009-2010** door de inspectie bij de beoordeling gebruikt.

Bij toetsen **vóór het schooljaar 2009-2010** wordt de IC-tabel gebruikt. De inspectie beoordeelt de resultaten aan de hand van de score gecorrigeerd voor GLG (Gemiddeld Leerling Gewicht). Dit is de 'tegenhanger' van het eerdergenoemde Schoolrapport B. In de GLG-score van de IC-tabel is de schoolgroepindeling verdisconteerd volgens een 'glijdende' schaal (vloeiende overgang tussen de schoolgroepen en dus nauwkeuriger).

In de volgende tabel staan de onder- en bovengrenzen voor de LG- en GLG-score. In de LG- en GLG-score zijn de kenmerken van de leerlingenpopulatie (correctie voor het leerlinggewicht) verwerkt. Dat betekent dat er geen onderscheid in schoolgroepen meer nodig is en dat voor alle scholen dezelfde ondergrens geldt.

Tabel 1. Normen gecorrigeerde standaardscore Cito Eindtoets

Cito Eindtoets LG / GLG			
Schooljaar	Ondergrens	Landelijk gemiddelde	Bovengrens
2009-2010 (LG)	533,8	535,2	536,6
2008-2009 (GLG)	533,8	535,2	536,6
2007-2008 (GLG)	533,7	534,9	536,1
2006-2007 (GLG)	533,6	534,8	536,0

Norm eindresultaten per schooljaar op basis van de LG / GLG-score

De eindresultaten van een bepaald schooljaar zijn	Als de LG- of GLG-score:
Goed	op of boven de bovengrens ligt.
Voldoende	op of boven de ondergrens en onder de bovengrens ligt.
Onvoldoende	onder de ondergrens ligt.

2.2.2 Beoordeling op basis van het Schoolrapport zonder correctie

De ongecorrigeerde standaardscore uit het Schoolrapport zonder correctie (met ingang van schooljaar 2009-2010) of de gemiddelde standaardscore uit het Schoolrapport B (vóór 2009-2010) wordt gebruikt voor de beoordeling van eindresultaten in de volgende situaties:

1. De beoordeling van kleine groepen (minder dan 10 leerlingen die in de beoordeling worden betrokken).
2. De beoordeling van resultaten op het Drempelonderzoek 678 van 678 Onderwijs Advisering. De werkwijze voor het Drempelonderzoek staat beschreven in paragraaf 2.4.
3. Als er geen Schoolrapport met correctie of IC-tabel beschikbaar is.

Tabel 2. Normen Cito Eindtoets ongecorrigeerde standaardscore

Cito Eindtoets				
Schoolgroep		Ongecorrigeerde standaardscore		
		Ondergrens	Landelijk gemiddelde	Bovengrens
Schooljaar 2009-2010				
1	>88% 0,00 leerlingen	534,8	536,5	538,2
2	75-88% 0,00 leerlingen	532,9	534,8	536,6
3	≥ 25% gewogen leerlingen, aantal leerlingen 1,20 < 0,30	530,5	532,7	534,9
4	≥ 25% gewogen leerlingen, aantal leerlingen 1,20 ≥ 0,30	527,3	529,7	532,0
Schooljaar 2008-2009				
1	100% 1,00 leerlingen	535,2	537,2	539,2
2	76-99% 1,00 leerlingen	534,5	536,2	537,9
3	51-75% 1,00 leerlingen	532,6	534,4	536,3
4	0-50% 1,00 leerlingen	530,3	532,8	535,4
5	26-50% 1,90 leerlingen	530,9	532,9	534,8
6	51-75% 1,90 leerlingen	528,1	530,4	532,7
7	> 75% 1,90 leerlingen	526,6	528,9	531,2
Schooljaar 2007-2008				
1	100% 1,00 leerlingen	535,1	537,3	539,5
2	76-99% 1,00 leerlingen	534,5	536,1	537,7
3	51-75% 1,00 leerlingen	532,6	534,5	536,4
4	0-50% 1,00 leerlingen	530,2	532,5	534,8
5	26-50% 1,90 leerlingen	530,3	532,5	534,7
6	51-75% 1,90 leerlingen	528,3	530,7	533,1
7	> 75% 1,90 leerlingen	526,9	529,2	531,5
Schooljaar 2006-2007				
1	100% 1,00 leerlingen	535,1	537,4	539,7
2	76-99% 1,00 leerlingen	533,8	536,1	538,4
3	51-75% 1,00 leerlingen	531,9	534,2	536,5
4	0-50% 1,00 leerlingen	529,5	531,8	534,1
5	26-50% 1,90 leerlingen	530,3	532,6	534,9
6	51-75% 1,90 leerlingen	527,3	529,6	531,9
7	> 75% 1,90 leerlingen	526,1	528,4	530,7

Norm eindresultaten per schooljaar op basis van de ongecorrigeerde standaardscore

De eindresultaten van een bepaald schooljaar zijn	Als de ongecorrigeerde standaardscore voor de betreffende schoolgroep:
Goed	op of boven de bovengrens ligt.
Voldoende	op of boven de ondergrens en onder de bovengrens ligt.
Onvoldoende	onder de ondergrens ligt.

2.3 Schooleindonderzoek van Centraal Nederland

Op het overzicht van de schoolresultaten van het Schooleindonderzoek van Centraal Nederland staan de gemiddelden van twee indexen: de schoolvorderingen (SV) en de intelligentie (IQ). Wanneer de SV-index lager is dan de IQ-index is dat een indicatie voor een minder goed presterende school. Indien de SV-index hoger is dan de IQ-index is dat een indicatie voor een beter presterende school. Op het overzichtsformulier van de school staat ook een **meerjarenoverzicht** waar deze verschijscores zijn omgezet naar zogenaamde z-scores. In deze z-scores zijn de resultaten van alle deelnemende scholen betrokken. De z-score geeft het aantal standaarddeviaties aan dat de schoolscore verschilt van de gemiddelde schoolscore.

De **z-scores** staan op het formulier als 'afwijkingsscore t.o.v. gemiddelde SV-IQ' vermeld. Op deze scores baseert de inspectie haar oordeel over de school.

Tabel 3. Norm Schooleindonderzoek

Schooleindonderzoek		
Ondergrens	Landelijk gemiddelde	Bovengrens
-0,5	0	0,5

Een correctie voor 'schoolgroep' is niet nodig. In de afwijkingsscore is namelijk een correctie voor IQ toegepast. Hoewel er verschillen bestaan tussen de indexen SV en IQ voor scholen met verschillende leerlingenpopulaties, laat de z-score (SV-IQ) geen significant onderscheid zien.

Norm eindresultaten per schooljaar op basis van het Schooleindonderzoek

De eindresultaten van een bepaald schooljaar zijn	Als de z-score:
Goed	op of boven de bovengrens ligt.
Voldoende	op of boven de ondergrens en onder de bovengrens ligt.
Onvoldoende	onder de ondergrens ligt.

2.4 Drempelonderzoek 678 van 678 Onderwijs Advisering²

Er wordt op drie manieren gebruik gemaakt van het Drempelonderzoek 678:

1. Alle leerlingen doen mee aan het Drempelonderzoek 678. In dit geval wordt de onderstaande procedure 'Drempelonderzoek 678 bij alle leerlingen' gevolgd.

² Het **Drempelonderzoek 678** van 678 Onderwijs Advisering moet niet verward worden met de **Drempeltest** van Boom test uitgevers. De resultaten van de laatstgenoemde toets kan de inspectie niet beoordelen (zie ook Deel A paragraaf 2.2).

2. De school neemt de Cito Eindtoets af bij een deel van de leerlingen en bij enkele leerlingen het Drempelonderzoek 678. Ook komt het voor dat de school eerst alle leerlingen het Drempelonderzoek 678 laat doen en daarna alleen de betere leerlingen de Cito Eindtoets laat maken. In deze gevallen worden de scores van het Drempelonderzoek 678 omgezet naar Cito-scores en wordt de onderstaand beschreven werkwijze 'Drempelonderzoek 678 en Cito Eindtoets' gevolgd.
3. De school neemt geen Cito Eindtoets af en enkele leerlingen doen het Drempelonderzoek 678. In dit geval is het niet mogelijk gebruik te maken van de gegevens uit het Drempelonderzoek 678. Indien ook geen Cito Entreetoetsen zijn afgenomen, baseert de inspectie het oordeel over de eindresultaten op gegevens uit het leerlingvolgsysteem.

In de onderstaande tabellen wordt ervan uitgegaan dat de scores van het Drempelonderzoek 678 tot 60 lopen (DGM60). Er is echter ook een score, waarbij deze doorloopt tot 66 (DGM66). Deze heeft een uitloop voor betere leerlingen om op individueel niveau onderscheid te maken tussen een havo-advies en vwo-advies. De normering in deze paragraaf is echter gebaseerd op de DGM60.

Ad 1. Procedure Drempelonderzoek 678 bij alle leerlingen

Vanaf schooljaar 2009-2010 vermeldt het formulier "totaaloverzicht" van het Drempelonderzoek 678 de gemiddelde Cito-score van alle deelnemende leerlingen. Deze score wordt gehanteerd bij het bepalen van het oordeel over de eindopbrengsten. De inspectie gebruikt hierbij de normen voor het Schoolrapport zonder correctie (Tabel 2). De schoolgroep wordt bepaald op basis van het percentage gewogen leerlingen op de gehele school (DUO-gegevens). Let op, het is in dit geval niet mogelijk de normen voor de gecorrigeerde score (LG-score) te gebruiken.

Vóór schooljaar 2009-2010 worden de normen uit de onderstaande tabel gebruikt om het schoolgemiddelde van de DGM60 te vergelijken met de ondergrens voor de betreffende schoolgroep.

Tabel 4. Normen Drempelonderzoek 678³ vóór schooljaar 2009-2010

Drempelonderzoek 678			
Schoolgroep		Gemiddelde DGM60 score	
		Ondergrens	Bovengrens
1	100% 1,00 leerlingen	53,1	56,2
2	76-99% 1,00 leerlingen	51,8	55,4
3	51-75% 1,00 leerlingen	49,9	54,5
4	0-50% 1,00 leerlingen	47,5	52,1
5	26-50% 1,90 leerlingen	48,3	52,9
6	51-75% 1,90 leerlingen	46,4	49,9
7	> 75% 1,90 leerlingen	46,0	48,7

Het gemiddelde van de DGM60 staat met ingang van het schooljaar 2008-2009 op de groepsoverzichten van het Drempelonderzoek 678 aangegeven. Voor

³ De normen in deze tabel zijn toepasbaar op alle jaren waarin het Drempelonderzoek is afgenomen.

voorgaande jaren moet dit handmatig berekend worden uit de individuele leerlingenscores.

Norm eindresultaten per schooljaar op basis van het Drempelonderzoek 678

De eindresultaten van een bepaald schooljaar zijn	Als de gemiddelde DGM60 score of de gemiddelde Cito-score voor de betreffende schoolgroep:
Goed	op of boven de bovengrens ligt.
Voldoende	op of boven de ondergrens en onder de bovengrens ligt.
Onvoldoende	onder de ondergrens ligt.

Ad 2. Procedure Cito Eindtoets én Drempelonderzoek 678

Als een deel van de leerlingen de Cito Eindtoets heeft gemaakt en een deel van de leerlingen het Drempelonderzoek 678, wordt de onderstaande werkwijze toegepast. Het komt voor dat sommige leerlingen beide toetsen maken. In dat geval baseert de inspectie haar oordeel op de Cito Eindtoetsscores.

Vanaf schooljaar 2009-2010 wordt de Cito-score per leerling zoals vermeld op het "totaaloverzicht" van het Drempelonderzoek 678 gebruikt. De inspectie berekent de gemiddelde Cito standardscore van de hele groep door het gewogen gemiddelde van de scores uit beide bronnen te nemen. Bij de beoordeling worden de normen voor het Schoolrapport zonder correctie gebruikt (Tabel 2). De schoolgroep wordt bepaald op basis van het percentage gewogen leerlingen op de gehele school (DUO-gegevens). Het is in dit geval niet mogelijk de normen voor de gecorrigeerde score (LG-score) te gebruiken.

Vóór schooljaar 2009-2010 worden de individuele Drempelonderzoekscores van de leerlingen die niet aan de Cito Eindtoets hebben deelgenomen, omgezet volgens de onderstaande conversietabel naar een Cito-score. Daarna wordt de werkwijze zoals beschreven voor de periode vanaf schooljaar 2009-2010 toegepast.

Tabel 5. Conversietabel op leerlingniveau van Drempelscore (DGM60) naar Cito Eindtoetsscore⁴

DGM60	Cito-score	DGM60	Cito-score	DGM60	Cito-score
14-20	502	37	517	50	531
21-23	503	38	518	51	532
24-26	504	39	519	52	533
27	505	40	520	53	534
28	506	41	521	54	536
29	507	42	522	55	537
30	509	43	523	56	539
31	511	44	524	57	540
32	512	45	525	58	541
33	513	46	526	59	543

⁴ De normen in deze tabel zijn toepasbaar op alle jaren waarin het Drempelonderzoek is afgenomen.

34	514	47	527	60	546
35	515	48	528		
36	516	49	530		

Voorbeeld periode vóór 2009-2010:

Stel dat vijftien leerlingen de Cito Eindtoets hebben gedaan en vijf leerlingen alleen aan het Drempelonderzoek 678 hebben deelgenomen. Met behulp van de tabel kan de Drempelscore worden omgezet naar een Cito-score. Dat betekent, bijvoorbeeld, dat een individuele leerling met een Drempelscore van 26 een Cito-score krijgt van 504, een leerling met een Drempelscore van 35 een Cito-score van 515, een Drempelscore van 60 wordt 546, etc.

Het nieuwe schoolgemiddelde voor twintig leerlingen wordt vervolgens berekend door 15 x de gemiddelde standaardscore van de Cito Eindtoets te berekenen, daar de (uit conversie verkregen) Cito-scores van de vijf 'drempelleerlingen' bij op te tellen en deze som te delen door twintig. De school behoort in 2007 bijvoorbeeld tot schoolgroep 3. De zojuist berekende uitkomst moet worden vergeleken met de ondergrens van 531,9 die in Tabel 2 staat.

De normen in Tabel 4 zijn bepaald aan de hand van de gemiddelde scores die door scholen behorend tot de verschillende schoolgroepen zijn behaald. De normen in Tabel 5 zijn daarentegen bepaald op basis van scores van individuele leerlingen. De beide tabellen zijn daardoor niet rechtstreeks met elkaar te vergelijken.

2.5 Entreetoets groep 7 van Cito

Indien de beoordeling van de eindresultaten niet gebaseerd kan worden op gegevens van de Cito Eindtoets, het Schooleindonderzoek of het Drempelonderzoek 678, kan dit ook aan de hand van de Cito Entreetoetsen van groep 7 van de afgelopen drie jaar gedaan worden.

Met ingang van het schooljaar 2009-2010 zijn de schoolrapporten bij de Cito Entreetoets gewijzigd. Het **Schoolrapport correctie LG** bevat het **gecorrigeerd aantal goed**, de schoolscore die gecorrigeerd is voor het percentage gewogen leerlingen op de school. Het **Schoolrapport zonder correctie** bevat het **ongecorrigeerde aantal goed**.

De normen in tabel 6a zijn van toepassing met ingang van het schooljaar 2009-2010, de normen in tabel 6b en 6c zijn van toepassing op eerdere schooljaren.

Tabel 6a. Normen Entreetoets vanaf schooljaar 2009-2010

Gecorrigeerd aantal goed		
Ondergrens	Landelijk gemiddelde	Bovengrens
281,6	290,4	299,2

Voor leerresultaten aan de hand van de Entreetoets van groep 7 uit de periode vóór schooljaar 2009-2010 gaat de inspectie bij de beoordeling uit van het gemiddelde percentage goed.

Tabel 6b. Normen Entreetoets groep 7 over schooljaar 2008-2009

Entreetoets groep 7	
Schoolgroep	Ondergrens gemiddeld % goed
<25% gewogen leerlingen	68
25%-50% gewogen leerlingen	65
≥ 50% gewogen leerlingen	55

De normen in de tabel worden toegepast op resultaten verkregen over het schooljaar 2008-2009. De resultaten van vóór 2008-2009 worden beoordeeld met de oude normen, zie tabel 6c.

Tabel 6c. Normen Entreetoets groep 7 vóór schooljaar 2008-2009

Schoolgroep		Ondergrens gemiddeld % goed
1	100% 1,00 leerlingen	67
2	76-99% 1,00 leerlingen	65
3	51-75% 1,00 leerlingen	61
4	0-50% 1,00 leerlingen	60
5	26-50% 1,90 leerlingen	59
6	51-75% 1,90 leerlingen	46
7	> 75% 1,90 leerlingen	46

Norm eindresultaten per schooljaar op basis van de Cito Entreetoets

De eindresultaten van een bepaald schooljaar zijn	Als het gecorrigeerd aantal goed of het percentage goed voor de betreffende schoolgroep:
Voldoende	op of boven de norm ligt.
Onvoldoende	onder de norm ligt.

Als de eindresultaten aan de hand van entreetoetsen worden beoordeeld, dan maakt groep 7 al deel uit van de te beoordelen cohorten. Als slechts één van de afgelopen drie schooljaren voldoende is, en het aantal in de beoordeling betrokken leerlingen is minder dan 10, dan betreft de inspectie de resultaten van een vierde groep 7 (het schooljaar 2006-2007, als de schooljaren 2007-2008, 2008-2009 en 2009-2010 worden beschouwd) bij de beoordeling. Als de resultaten van deze vierde groep 7, ongeacht het leerlingenaantal, voldoende zijn, dan is het oordeel over de eindresultaten 'voldoende'. Als de resultaten van deze vierde groep 7 onvoldoende zijn, dan betreft de inspectie de leerresultaten van een vijfde jaargroep 7 (het schooljaar 2005-2006, als de schooljaren 2006-2007, 2007-2008, 2008-2009 en 2009-2010 worden beschouwd) bij de beoordeling. Als de resultaten van die vijfde groep 7, ongeacht het leerlingenaantal, voldoende zijn, is het oordeel over de eindresultaten 'voldoende'. Is het oordeel over de resultaten van de vijfde groep 7 onvoldoende, dan zijn de eindresultaten 'onvoldoende'.

2.6 Toetsen uit het leerlingvolgsysteem

Indien er geen resultaten van een eindtoets of Cito Entreetoets beschikbaar zijn, worden de resultaten aan het eind van de basisschool beoordeeld aan de hand van methodeonafhankelijke en landelijk genormeerde toetsen voor rekenen en wiskunde en begrijpend lezen in de leerjaren 8 van de drie laatste schooljaren (cohorten).

Voor een positief oordeel over de resultaten aan het einde van de schoolperiode geldt dat ten minste één van de drie jaren voor rekenen en wiskunde én begrijpend lezen positief moet scoren om tot een voldoende te komen.

Norm eindresultaten per schooljaar op basis van LVS

De eindresultaten van een bepaald schooljaar zijn	Als de resultaten voor rekenen en wiskunde én begrijpend lezen aan het eind van de basisschool:
Voldoende	• beide op of boven de norm liggen.
Onvoldoende	• niet beide op of boven de norm liggen.

In de volgende paragrafen staan de procedures beschreven voor de beoordeling van de toetsen uit de leerlingvolgsystemen van Cito en de DLE-toetsen van Boom test uitgevers (voormalig Eduforce). Daarnaast zijn de normen voor de begrijpend lezen toets van 678 Onderwijs Advisering opgenomen.

2.6.1 Cito leerlingvolgsysteem: Rekenen en wiskunde en Begrijpend lezen

Met ingang van het schooljaar 2011-2012 beoordeelt de inspectie de oude leerlingvolgsysteemtoetsen uit 2002 niet meer.

De volgende tabellen (7a en 7b) geven de normen weer voor rekenen en wiskunde (algemeen) en voor begrijpend lezen voor de verschillende schoolgroepen voor de toetsen van groep 7 en 8 die zijn afgenomen vanaf het schooljaar 2009-2010. Tabel 7c en 7d bevatten de normen voor schooljaar 2008-2009 en 2007-2008 (en eerder) voor groep 8.

Tabel 7a. Normen Cito LVS rekenen en wiskunde algemeen vanaf schooljaar 2009-2010

2009-2010					
Rekenen en wiskunde algemeen					
		Versie 2002		Nieuwe versie	
Groep	Schoolgroep	Gemiddelde vaardigheidsscore			
		Ondergrens Midden	Ondergrens Eind	Ondergrens Midden	Ondergrens Eind
Groep 7	< 15% gewogen leerlingen	103	107	93	96
	≥ 15% gewogen leerlingen	100	104	88	92
Groep 8	< 15% gewogen leerlingen	112		105	
	≥ 15% gewogen leerlingen	108		99	

Tabel 7b. Normen Cito LVS begrijpend lezen vanaf schooljaar 2009-2010

Begrijpend lezen			
Groep	Schoolgroep	Oude versie	Nieuwe versie
		Gemiddelde Vaardigheidsscore	
		Ondergrens Midden	Ondergrens Midden
Groep 7	< 15% gewogen leerlingen	45	43
	≥ 15% gewogen leerlingen	40	35
Groep 8	< 15% gewogen leerlingen	54	
	≥ 15% gewogen leerlingen	50	

Tabel 7c. Normen Cito LVS-toetsen schooljaar 2008-2009

Rekenen en Wiskunde algemeen en Begrijpend Lezen groep 8		
Schoolgroep	Rekenen en wiskunde	Begrijpend Lezen
	Gemiddelde Vaardigheidsscore	
	Ondergrens Midden	Ondergrens Midden
< 25% gewogen leerlingen	112	54
25%-50% gewogen leerlingen	109	52
≥ 50% gewogen leerlingen	98	46

Tabel 7d. Normen Cito LVS-toetsen vóór schooljaar 2008-2009

Rekenen en Wiskunde algemeen en Begrijpend Lezen groep 8		
Schoolgroep	Rekenen en wiskunde	Begrijpend Lezen
	Gemiddelde Vaardigheidsscore	
	Ondergrens Midden	Ondergrens Midden
> 50% 1.00 leerlingen	116	55
> 50% gewogen leerlingen	112	48
> 50% 1.90 leerlingen	111	42

Het oordeel op een toets is voldoende als de gemiddelde vaardigheidsscore op of boven de gegeven norm ligt.

Als leerlingen toetsen maken op een lager niveau, tellen ze in principe mee in de gemiddelde vaardigheidsscore van de school. Hiervoor is het wel van belang dat de toetsversies hetzelfde zijn, aangezien het noodzakelijk is dat de toetsscore op dezelfde schaal liggen. Dit is niet het geval als gebruik wordt gemaakt van

verschillende versies. In dat geval baseert de inspectie haar oordeel op het percentage leerlingen met D- en E-scores. Hierbij geldt dat maximaal 25 procent van de leerlingen een score op D- of E-niveau mag hebben als er minder dan 15 procent gewogen leerlingen zijn. Bij 15 procent of meer leerlingen met een leerlinggewicht ligt deze norm op 30 procent.

2.6.2 DLE-toetsen: Rekenen en wiskunde en Begrijpend lezen van Boom test uitgevers

Met ingang van het schooljaar 2010-2011 beoordeelt de inspectie de DLE-toetsen met de oude normering niet meer. Voor scholen die de verouderde toetsen gebruiken zijn er voor de verantwoording over de eindresultaten in het schooljaar 2010-2011 twee alternatieven:

- de school neemt eenmalig een eindtoets af waarmee de eindresultaten kunnen worden verantwoord (zie Deel B, paragraaf 2.1);
- de school neemt deel aan het normeringsonderzoek voor de toetsen begrijpend lezen en rekenen en wiskunde in groep 8 van Boom test uitgevers, waarin tevens voorzien is in de afname van een eindtoets.

De volgende tabellen geven de normen weer voor het percentage zwakst presterende leerlingen.

Tabel 8a. Normen DLE-toetsen schooljaar 2009-2010

Schoolgroep	% zwakste leerlingen
< 15% gewogen leerlingen	25
≥ 15% gewogen leerlingen	30

Tabel 8b. Normen DLE-toetsen vóór schooljaar 2009-2010

Schoolgroep	% zwakste leerlingen
<25% gewogen leerlingen	25
25%-50% gewogen leerlingen	30
≥ 50% gewogen leerlingen	35

De resultaten voor een toets zijn voldoende als het percentage zwakst presterende leerlingen op of onder de norm voor de betreffende schoolgroep ligt.

In de volgende tabellen (9a en 9b) staan de normen voor het bepalen van het aantal zwakst presterende leerlingen in termen van achterstanden in maanden (DLE-DL) (te vergelijken met Cito D- en E-niveau). Indien een leerling een achterstand heeft die groter is dan de in de tabel vermelde norm, behoort deze tot de groep zwakst presterende leerlingen.

Tabel 9a. Normen achterstanden (DL-DLE) schooljaar 2008-2009 en 2009-2010

DLE-toetsen				
		Achterstand in maanden (DLE-DL)		
	Afnameperiode	Rekenen en wiskunde	Begrijpend lezen A	Begrijpend lezen B
Groep 7	september – januari	-3	-6	-7
	februari - juli	-3	-8	-8
Groep 8	september – januari	-5	-11	-8
	februari - juli	-7	-12	-10

Tabel 9b. Normen achterstanden (DL-DLE) vóór schooljaar 2008-2009

DLE-toetsen				
		Achterstand in maanden (DLE-DL)		
	Afnameperiode	Rekenen en wiskunde	Begrijpend lezen A	Begrijpend lezen B
Groep 8	september – januari	-6	-12	-10
	februari - juli	-7	-12	-10

2.6.3 Begrijpend lezen toets van 678 Onderwijs Advisering

De volgende tabel geeft de normen weer voor het bepalen van het percentage zwakst presterende leerlingen bij begrijpend lezen op de toets van 678 Onderwijs Advisering.

Tabel 10. Normen begrijpend lezen toetsen 678

Begrijpend lezen groep 8	
Schoolgroep	% zwakste leerlingen
< 15% gewogen leerlingen	25
≥ 15% gewogen leerlingen	30

De resultaten voor een toets zijn voldoende als het percentage zwakst presterende leerlingen op of onder de norm (voor de betreffende schoolgroep) ligt.

Onderstaande tabel geeft de normen voor het bepalen van de zwakst presterende leerlingen bij begrijpend lezen. Indien een leerling een score heeft die lager is dan de in de tabel vermelde norm, behoort deze tot de groep zwakst presterende leerlingen. In de tabel zijn ook DLE's opgenomen. Deze worden alleen gebruikt als geen leerlingenscores beschikbaar zijn, maar wel DLE's.

Tabel 11. Normen zwakst presterende leerlingen begrijpend lezen toetsen 678

	Begrijpend lezen 678 (versie 2006)		Begrijpend lezen 78 (versie 2006)	
	Score	DLE	Score	DLE
M7 (december-maart)	<28	<33	<23	<32
E7 (april-juli)	<29	<35	<24	<35
M8 (december-maart)	<30	<38	<25	<38

2.7 Beoordeling eindresultaten taal (indicator 1.1.1)

Beslisregel eindresultaten taal	De taalresultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.
Indicator 1.1.1	
	De eindresultaten taal van de laatste drie schooljaren zijn:
Goed ('4'):	alle jaren het oordeel goed.
Voldoende ('3'):	ten minste één keer voldoende.
Onvoldoende ('2'):	alle jaren onvoldoende.
Niet te beoordelen ('5'):	geen Cito Eindtoets / zie Deel C van de notitie.

Normen voor het beoordelen van de eindresultaten taal zijn alleen beschikbaar voor de Cito Eindtoets, het Schooleindonderzoek, het Drempelonderzoek 678 en de Cito Entreetoets groep 7. Als scholen geen van deze toetsen afnemen volgt het oordeel "niet te beoordelen".

2.7.1 Taal: Eindtoets Basisonderwijs van Cito

In de onderstaande tabel staan de onder- en bovengrenzen voor de taalresultaten behorend bij de Cito Eindtoets. Voor alle scholen (óók voor groepen met minder dan 10 leerlingen) geldt dat het gecorrigeerd aantal goed zoals vermeld op het schoolrapport correctie LG vanaf schooljaar 2009-2010 gebruikt wordt bij de beoordeling. Vóór schooljaar 2009-2010 worden de gegevens van Schoolrapport B gebruikt.

Tabel 12. Normen Cito Eindtoets taal

Cito Eindtoets				
		Gecorrigeerd aantal goed taal (Schoolrapport correctie LG)		
		Ondergrens	Landelijk gemiddelde	Bovengrens
Schooljaar 2009-2010		74,1	75,9	77,7
		Gemiddeld % goed taal (Schoolrapport B)		
Schooljaar 2008-2009				
1	100% 1,00 leerlingen	75	77	80
2	76-99% 1,00 leerlingen	74	76	78
3	51-75% 1,00 leerlingen	72	74	76
4	0-50% 1,00 leerlingen	69	72	75
5	26-50% 1,90 leerlingen	70	72	74
6	51-75% 1,90 leerlingen	66	69	71
7	> 75% 1,90 leerlingen	63	66	69

Schooljaar 2007-2008				
1	100% 1,00 leerlingen	74	77	79
2	76-99% 1,00 leerlingen	73	75	77
3	51-75% 1,00 leerlingen	71	73	75
4	0-50% 1,00 leerlingen	67	70	73
5	26-50% 1,90 leerlingen	67	70	73
6	51-75% 1,90 leerlingen	65	68	71
7	> 75% 1,90 leerlingen	62	65	67

Norm eindresultaten taal per schooljaar op basis van de Cito Eindtoets

De eindresultaten taal van een bepaald schooljaar zijn	Als het gecorrigeerd aantal goed taal of het percentage goed voor taal voor de betreffende schoolgroep:
Goed	op of boven de bovengrens ligt.
Voldoende	op of boven de ondergrens en onder de bovengrens ligt.
Onvoldoende	onder de ondergrens ligt.

2.7.2 Taal: Schooleindonderzoek van Centraal Nederland

In de onderstaande tabel staan de ondergrenzen voor de taalresultaten behorend bij het Schooleindonderzoek van Centraal Nederland. Er zijn alleen ondergrenzen beschikbaar voor het Schooleindonderzoek. Het oordeel "goed" kan dan ook niet gegeven worden.

Tabel 13. Normen Schooleindonderzoek Taal

	Ondergrens
Vanaf schooljaar 2008-2009	99,5
Schooljaar 2007-2008	98,2

Norm eindresultaten taal per schooljaar op basis van het Schooleindonderzoek

De eindresultaten taal van een bepaald schooljaar zijn	Als het schoolgemiddelde taal:
Voldoende	op of boven de ondergrens ligt.
Onvoldoende	onder de ondergrens ligt.

2.7.3 Taal: Drempelonderzoek 678 van 678 Onderwijs Advisering

In de onderstaande tabel staat de ondergrens voor de taalresultaten behorend bij het Drempelonderzoek 678. Er is alleen een ondergrens beschikbaar voor de schooljaren vanaf 2009-2010, omdat sinds dit schooljaar gewerkt wordt met het zogenaamde didactisch quotiënt.

Het didactisch quotiënt taal DQTaal (rechtsboven vermeld op het "totaaloverzicht") wordt bij de beoordeling beschouwd. Het didactisch quotiënt wordt bepaald door het gemiddelde te nemen van het didactisch quotiënt voor spelling (QSP), woordenschat (QWS) en begrijpend lezen (QBL) van alle leerlingen.

Tabel 14. Normen Drempelonderzoek 678 Taal

	Ondergrens
DQTaal	94

Norm eindresultaten taal per schooljaar op basis van het Drempelonderzoek 678

De eindresultaten taal van een bepaald schooljaar zijn	Als het DQTaal:
Voldoende	op of boven de ondergrens ligt.
Onvoldoende	onder de ondergrens ligt.

Het oordeel "voldoende" op indicator 1.1.1 wordt gegeven als het oordeel voldoende is. Het oordeel "onvoldoende" wordt alleen gegeven als er sprake is van drie schooljaren onvoldoende resultaten.

2.7.4 Taal: Entreetoets groep 7 van Cito

In de onderstaande tabel staan de ondergrenzen voor de taalresultaten behorend bij de Cito Entreetoets van groep 7. Voor alle scholen (óók voor groepen met minder dan 10 leerlingen) geldt dat het gecorrigeerd aantal goed taal zoals vermeld op het schoolrapport correctie LG vanaf schooljaar 2009-2010 gebruikt wordt bij de beoordeling.

Tabel 15a. Normen Cito Entreetoets taal vanaf schooljaar 2009-2010

Gecorrigeerd aantal goed taal		
Ondergrens	Landelijk gemiddelde	Bovengrens
150,8	155,0	159,1

Tabel 15b. Normen Cito Entreetoets taal schooljaar 2008-2009

Cito Entreetoets groep 7	
Schoolgroep	Ondergrens gemiddeld % goed taal
<25% gewogen leerlingen	66
25%-50% gewogen leerlingen	63
≥ 50% gewogen leerlingen	54

Tabel 15c. Normen Cito Entreetoets taal vóór schooljaar 2008-2009

Cito Entreetoets groep 7				
Schoolgroep		Gemiddeld % goed taal		
		Ondergrens	Landelijk gemiddelde	Bovengrens
1	100% 1,00 leerlingen	70	74	78
2	76-99% 1,00 leerlingen	66	70	74
3	51-75% 1,00 leerlingen	63	67	71
4	0-50% 1,00 leerlingen	58	63	68
5	26-50% 1,90 leerlingen	59	63	67
6	51-75% 1,90 leerlingen	51	58	65
7	> 75% 1,90 leerlingen	51	56	60

Norm eindresultaten taal per schooljaar op basis van de Cito Entreetoets

De eindresultaten taal van een bepaald schooljaar zijn	Als het gecorrigeerd aantal goed of het percentage goed voor taal voor de betreffende schoolgroep:
Goed	op of boven de bovengrens ligt.
Voldoende	op of boven de ondergrens en onder de bovengrens ligt.
Onvoldoende	onder de ondergrens ligt.

2.8 Beoordeling eindresultaten rekenen (indicator 1.1.2)

Beslisregel eindresultaten rekenen	De rekenresultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.
Indicator 1.1.2	De eindresultaten rekenen van de laatste drie schooljaren zijn:
Goed ('4'):	alle jaren het oordeel goed.
Voldoende ('3'):	ten minste één keer voldoende.
Onvoldoende ('2'):	alle jaren onvoldoende.
Niet te beoordelen ('5'):	geen Cito Eindtoets / zie Deel C van de notitie.

Normen voor het beoordelen van de eindresultaten voor rekenen zijn alleen beschikbaar voor de Cito Eindtoets, het Schooleindonderzoek en de Cito Entreetoets groep 7. Als scholen geen van deze toetsen afnemen volgt het oordeel "niet te beoordelen".

2.8.1 Rekenen: Eindtoets Basisonderwijs van Cito

In de onderstaande tabel staan de onder- en bovengrenzen voor de rekenresultaten behorend bij de Cito Eindtoets. Voor alle scholen (ook voor groepen met minder dan 10 leerlingen) geldt dat het gecorrigeerd aantal goed zoals vermeld op het schoolrapport correctie LG vanaf schooljaar 2009-2010 gebruikt wordt bij de beoordeling. Vóór schooljaar 2009-2010 worden de gegevens van Schoolrapport B gebruikt.

Tabel 16. Normen Cito Eindtoets rekenen

Cito Eindtoets				
		Gecorrigeerd aantal goed rekenen (Schoolrapport correctie LG)		
		Ondergrens	Landelijk gemiddelde	Bovengrens
Schooljaar 2009-2010		40,2	41,7	43,2
		Gemiddeld % goed rekenen (Schoolrapport B)		
Schooljaar 2008-2009				
1	100% 1,00 leerlingen	70	74	77
2	76-99% 1,00 leerlingen	69	72	75
3	51-75% 1,00 leerlingen	66	70	73
4	0-50% 1,00 leerlingen	63	68	72
5	26-50% 1,90 leerlingen	65	68	72
6	51-75% 1,90 leerlingen	62	66	70
7	> 75% 1,90 leerlingen	61	65	69
Schooljaar 2007-2008				
1	100% 1,00 leerlingen	72	75	79
2	76-99% 1,00 leerlingen	71	74	77
3	51-75% 1,00 leerlingen	68	72	75
4	0-50% 1,00 leerlingen	65	69	73
5	26-50% 1,90 leerlingen	65	69	72
6	51-75% 1,90 leerlingen	63	67	71
7	> 75% 1,90 leerlingen	62	66	71

Norm eindresultaten rekenen per schooljaar op basis van de Cito Eindtoets

De eindresultaten rekenen van een bepaald schooljaar zijn	Als het gecorrigeerd aantal goed rekenen of het percentage goed voor rekenen voor de betreffende schoolgroep:
Goed	op of boven de bovengrens ligt.
Voldoende	op of boven de ondergrens en onder de bovengrens ligt.
Onvoldoende	onder de ondergrens ligt.

2.8.2 Rekenen: Schooleindonderzoek van Centraal Nederland

In de onderstaande tabel staan de ondergrenzen voor de rekenresultaten behorend bij het Schooleindonderzoek van Centraal Nederland. Er zijn alleen

ondergrenzen beschikbaar voor het Schooleindonderzoek. Het oordeel “goed” kan dan ook niet gegeven worden.

Tabel 17. Normen Schooleindonderzoek Rekenen

	Ondergrens
Vanaf schooljaar 2008-2009	99,5
Schooljaar 2007-2008	98,1

Norm eindresultaten rekenen per schooljaar op basis van het Schooleindonderzoek

De eindresultaten rekenen van een bepaald schooljaar zijn	Als het schoolgemiddelde rekenen:
Voldoende	op of boven de ondergrens ligt.
Onvoldoende	onder de ondergrens ligt.

2.8.3 Rekenen: Drempelonderzoek 678 van 678 Onderwijs Advisering

In de onderstaande tabel staat de ondergrens voor de rekenresultaten behorend bij het Drempelonderzoek 678. Er is alleen een ondergrens beschikbaar voor de schooljaren vanaf 2009-2010, omdat sinds dit schooljaar gewerkt wordt met het zogenaamde didactisch quotiënt.

Het didactisch quotiënt rekenen DQRekenen (rechtsboven vermeld op het “totaaloverzicht”) wordt bij de beoordeling beschouwd. Het didactisch quotiënt wordt bepaald door het gemiddelde te nemen van het didactisch quotiënt voor rekenen (QRK) van alle leerlingen.

Tabel 18. Normen Drempelonderzoek 678 Rekenen

	Ondergrens
DQRekenen	94

Norm eindresultaten rekenen per jaar op basis van het Drempelonderzoek 678

De eindresultaten rekenen van een bepaald jaar zijn	Als het DQRekenen voor de betreffende schoolgroep:
Voldoende	op of boven de ondergrens ligt.
Onvoldoende	onder de ondergrens ligt.

Het oordeel “voldoende” op indicator 1.1.1 wordt gegeven als het oordeel voldoende is. Het oordeel “onvoldoende” wordt alleen gegeven als er sprake is van drie jaar onvoldoende resultaten.

2.8.4 Rekenen: Entreetoets groep 7 van Cito

In de onderstaande tabel staan de ondergrenzen voor de rekenresultaten behorend bij de Cito Entreetoets van groep 7. Voor alle scholen (óók voor

groepen met minder dan 10 leerlingen) geldt dat het gecorrigeerd aantal goed rekenen zoals vermeld op het schoolrapport correctie LG, vanaf schooljaar 2009-2010 gebruikt wordt bij de beoordeling.

Tabel 19a. Normen Cito Entreetoets rekenen vanaf schooljaar 2009-2010

Gecorrigeerd aantal goed rekenen		
Ondergrens	Landelijk gemiddelde	Bovengrens
76,4	79,3	82,3

Tabel 19b. Normen Cito Entreetoets rekenen schooljaar 2008-2009

Cito Entreetoets groep 7	
Schoolgroep	Ondergrens gemiddeld % goed rekenen
<25% gewogen leerlingen	66
25%-50% gewogen leerlingen	62
≥ 50% gewogen leerlingen	55

Tabel 19c. Normen Cito Entreetoets rekenen vóór schooljaar 2008-2009

Cito Entreetoets groep 7				
Schoolgroep		Gemiddeld % goed rekenen		
		Ondergrens	Landelijk gemiddelde	Bovengrens
1	100% 1,00 leerlingen	70	74	78
2	76-99% 1,00 leerlingen	66	70	74
3	51-75% 1,00 leerlingen	62	66	71
4	0-50% 1,00 leerlingen	58	63	67
5	26-50% 1,90 leerlingen	59	63	68
6	51-75% 1,90 leerlingen	52	58	64
7	> 75% 1,90 leerlingen	53	58	63

Norm eindresultaten rekenen per schooljaar op basis van de Cito Entreetoets

De eindresultaten rekenen van een bepaald schooljaar zijn	Als het gecorrigeerd aantal goed of het percentage goed voor rekenen voor de betreffende schoolgroep:
Goed	op of boven de bovengrens ligt.
Voldoende	op of boven de ondergrens en onder de bovengrens ligt.
Onvoldoende	onder de ondergrens ligt.

3

Tussenresultaten

3.1 Beoordeling tussenresultaten (indicator 1.2)

Beslisregel tussenresultaten Indicator 1.2	De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht
	De resultaten op de beoordeelde tussentoetsen (TL3, TL4, RW4, RW6, BL6) liggen:
Voldoende ('3'):	• voor meer dan de helft van de toetsen op of boven de norm.
Onvoldoende ('2'):	• voor meer dan de helft van de toetsen onder de norm.
Niet te beoordelen ('5'):	• zie Deel C van de notitie.

De inspectie beoordeelt de resultaten tijdens de schoolperiode aan de hand van toetsresultaten op de volgende toetsen:

- Technisch Lezen (TL) in groep 3 en groep 4;
- Rekenen en Wiskunde (RW) in groep 4 en groep 6;
- Begrijpend Lezen (BL) in groep 6.

Deze toetsen representeren wezenlijke inhouden op cruciale momenten in de basisschoolperiode:

In de groepen 3 en 4 dienen leerlingen op een zodanig niveau technisch te leren lezen dat zij met succes kunnen deelnemen aan alle overige onderdelen van het onderwijs.

In groep 4 staan de basisvaardigheden in het rekenonderwijs centraal.

In groep 6 wordt de overstap gemaakt naar complexere, wiskundige principes.

Verder moet in groep 6 het niveau van begrijpend lezen voldoende hoog zijn met het oog op het onderwijs in de zaakvakken.

Uitgangspunt is dat de beoordeling is gebaseerd op de resultaten van alle leerlingen in hetzelfde leerjaar. Daarnaast moeten alle te waarderen toetsen in hetzelfde schooljaar zijn afgenomen.

Als de resultaten op meer dan de helft van deze toetsen voldoende zijn, is het oordeel op de tussenresultaten positief.

Indien groep 3, 4 of 6 bestaat uit minder dan 10 leerlingen betreft de inspectie ook de toetsresultaten van groep 5 en eventueel groep 7 bij de beoordeling (zie Deel C van deze notitie).

Een groot deel van de Nederlandse basisscholen maakt gebruik van het Cito leerlingvolgsysteem. Er zijn ook andere toetsen in gebruik, zoals de DLE-toetsen van Boom test uitgevers. In dit hoofdstuk staan achtereenvolgens de beoordelingsprocedures beschreven voor het Cito leerlingvolgsysteem, Cito Entreetoetsen van groep 5 en 6, de DLE-toetsen en de technisch en begrijpend lezen toetsen van 678 Onderwijs Advisering.

Als er gegevens van een of meer toetsen ontbreken, kan de inspectie soms toch een oordeel uitspreken. Namelijk, als er ten minste drie toetsen voldoende of onvoldoende worden beoordeeld, is het oordeel over de tussenresultaten voldoende respectievelijk onvoldoende. In de overige gevallen spreekt de inspectie geen oordeel uit.

Het is mogelijk dat er voor een goede beoordeling moet worden afgeweken van de in dit hoofdstuk beschreven procedures (bijvoorbeeld als er leerlingen zijn die een toets op een ander niveau hebben gemaakt). De inspectie gaat daarom altijd na of er sprake is van bijzondere omstandigheden zoals vermeld in Deel C van deze notitie. Als dit het geval is, gaat de inspectie uit van de daar beschreven systematiek.

Leerlinggewichten en schoolgroepindeling

Met ingang van schooljaar 2009-2010 geldt de nieuwe gewichtenregeling voor alle leerlingen.

Bij de beoordeling van toetsresultaten van een bepaalde groep bepaalt de inspectie de schoolgroep bij voorkeur aan de hand van de leerlinggewichten van de leerlingen in de betreffende groep. Als dit niet eenvoudig te achterhalen is raadpleegt de inspectie de DUO-gegevens om de schoolgroep te bepalen.

3.2 Leerlingvolgsysteem van Cito (LVS /LOVS)

Met ingang van het schooljaar 2011-2012 beoordeelt de inspectie de oude leerlingvolgsysteemtoetsen uit 2002 niet meer.

De inspectie beoordeelt de tussentijdse leerlingvolgsysteemtoetsen van het Cito aan de hand van vaardigheidsscores en niet meer aan de hand van het percentage leerlingen dat op D- en E-niveau presteert. Bij een beoordeling op basis van het percentage leerlingen dat op D- en E-niveau presteert wordt namelijk alleen het 'zwakste deel' van de leerlingen in beeld gebracht. In uitzonderlijke gevallen baseert de inspectie haar oordeel toch op het percentage leerlingen dat op D- en E-niveau presteert. Dit is het geval als bepaalde bijzondere omstandigheden van toepassing zijn (zie Deel C).

De inspectie vergelijkt bij haar beoordeling de gemiddelde vaardigheidsscore van de groep met de norm voor de betreffende schoolgroep. Is de gemiddelde score lager dan de norm, dan is het oordeel op de betreffende toets onvoldoende. Ligt de gemiddelde score op of boven de norm, dan is het oordeel voldoende.

DMT

Er zijn geen normen beschikbaar voor de afnameperiode oktober groep 4, omdat deze geen goed beeld opleveren van de leesprestaties in groep 4 (te vroeg in het schooljaar).

Voor de afnameperiodes 'Midden' en 'Eind' zijn de gemiddelde vaardigheidsscores beschikbaar voor groep 3 en 4.

Bij de beoordeling van de DMT-resultaten houdt de inspectie geen rekening met leerlinggewichten, omdat uit analyses blijkt dat deze bij technisch lezen niet of nauwelijks van invloed zijn.

Met ingang van 1-1-2009 is er een nieuwe DMT-toets beschikbaar. In de onderstaande tabel zijn zowel normen voor de oude als nieuwe versie van de toets opgenomen. De normen voor de nieuwe versie zijn gebaseerd op de combinatietabellen behorend bij de leeskaarten die volgens de handleiding op de gegeven toetsmomenten dienen te worden afgenomen. Dit betekent dat Midden groep 3 leeskaart 1 en 2 moeten worden afgenomen en in de andere groepen alle drie leeskaarten. Als te weinig leeskaarten zijn afgenomen, kan de inspecteur besluiten de resultaten niet te beoordelen.

Het oordeel op de oude DMT versie komt tot stand op basis van de hoogste kaartversie die bij alle leerlingen van de groep is afgenomen.

De gemiddelde scores van de school zijn voldoende indien ze op of boven de norm in de onderstaande tabel liggen.

Tabel 20. Normen Cito DMT

DMT					
Groep		Oude versie		Versie 2009	
		Gemiddelde Vaardigheidsscore			
		Ondergrens Midden	Ondergrens Eind	Ondergrens Midden	Ondergrens Eind
Groep 3	leeskaart 1	31	40	21	33
	leeskaart 2	18	27		
	leeskaart 3				
Groep 4	leeskaart 1	62	65	49	57
	leeskaart 2	50	53		
	leeskaart 3	37	41		
Groep 5				67	72
Groep 6				78	83
Groep 7				85	90
Groep 8				93	

Technisch lezen

Net als bij de DMT-resultaten wordt bij de beoordeling van de resultaten van de leesteknik en leestempo toetsen (Technisch Lezen) geen rekening gehouden met leerlinggewichten, omdat dit bij technisch lezen niet of nauwelijks van invloed is. Voor de afnameperiodes 'Midden' en 'Eind' zijn de gemiddelde vaardigheidsscores beschikbaar voor groep 3, 4, 5, 6 en 7. Voor groep 8 is er alleen een norm voor afnameperiode 'Midden'.

De gemiddelde scores van de school zijn voldoende indien ze op of boven de norm in de onderstaande tabel liggen.

Tabel 21. Normen Cito technisch lezen

Technisch lezen						
	Versie 2004		Versie 2009			
			Leestechniek		Leestempo	
	Gemiddelde Vaardigheidsscore					
Groep	Ondergrens Midden	Ondergrens Eind	Ondergrens Midden	Ondergrens Eind	Ondergrens Midden	Ondergrens Eind
Groep 3	55	57	152	175		31
Groep 4	60	62			53	70
Groep 5	63	65				
Groep 6	67	69				
Groep 7	70	71				
Groep 8	72					

Het komt voor dat leerlingen in groep 4 de leestempotoets niet maken, omdat zij deze volgens de handleiding niet hoeven te doen vanwege een onvoldoende resultaat op de leestechniektoetsen. Als niet alle leerlingen uit groep 4 de leestempotoets hebben gemaakt bepaalt de inspectie een oordeel op basis van het percentage uitvallers, omdat de vaardigheidsscores van de leestechniek- en leestempotoets op verschillende schalen liggen. Alle leerlingen die de leestempotoets niet hebben gemaakt en de leerlingen die op de leestechniektempo een D of E-score hebben behaald, worden hierbij beschouwd als uitvallers. Het oordeel is voldoende als er 25 procent of minder uitvallers zijn. Bij meer dan 25 procent uitvallers is het oordeel onvoldoende.

Begrijpend lezen

De Cito leerlingvolgsysteemtoets voor begrijpend lezen wordt alleen afgenomen in het midden van het schooljaar. Momenteel ontwikkelt het Cito nieuwe toetsen voor begrijpend lezen. Voor groep 5, 6 en 7 zijn zowel normen voor de nieuwe als oude toetsversie beschikbaar.

De vaardigheidsscores van nieuwe en oude toetsversies kunnen niet met elkaar worden vergeleken, omdat deze anders zijn geschaald. Het is dus ook niet mogelijk een gemiddelde vaardigheidsscore te berekenen voor een groep waar verschillende toetsversies zijn afgenomen (zie Deel C).

Tabel 22. Normen Cito begrijpend lezen

Begrijpend lezen			
Groep	Schoolgroep	Oude versie	Nieuwe versie
		Gemiddelde Vaardigheidsscore	
		Ondergrens Midden	Ondergrens Midden
Groep 5	< 15% gewogen leerlingen	16	20
	≥ 15% gewogen leerlingen	11	13
Groep 6	< 15% gewogen leerlingen	36	28
	≥ 15% gewogen leerlingen	29	24
Groep 7	< 15% gewogen leerlingen	45	43
	≥ 15% gewogen leerlingen	40	35
Groep 8	< 15% gewogen leerlingen	54	
	≥ 15% gewogen leerlingen	50	

Rekenen en Wiskunde (algemeen)

De onderstaande tabellen geven de normen weer voor de oude en nieuwe versie van de toets rekenen en wiskunde algemeen weer.

Tabel 23. Normen Cito rekenen en wiskunde algemeen

Rekenen en wiskunde algemeen					
		Versie 2002		Nieuwe versie	
Groep	Schoolgroep	Gemiddelde vaardigheidsscore			
		Ondergrens Midden	Ondergrens Eind	Ondergrens Midden	Ondergrens Eind
Groep 4	< 15% gewogen leerlingen	64	73	45	53
	≥ 15% gewogen leerlingen	59	69	38	47
Groep 5	< 15% gewogen leerlingen	80	86	66	72
	≥ 15% gewogen leerlingen	72	79	60	65
Groep 6	< 15% gewogen leerlingen	88	94	80	84
	≥ 15% gewogen leerlingen	83	87	73	79
Groep 7	< 15% gewogen leerlingen	103	107	93	96
	≥ 15% gewogen leerlingen	100	104	88	92
Groep 8	< 15% gewogen leerlingen	112		105	
	≥ 15% gewogen leerlingen	108		99	

Een aantal scholen gebruikt alleen de afzonderlijke scores op de onderdelen getallen en bewerkingen en/of meten, tijd en geld, niet die voor rekenen en wiskunde algemeen. Als beide toetsen worden afgenomen kan de school eenvoudig de vaardigheidsscore voor rekenen en wiskunde algemeen bepalen (zie handleiding van de toets). Als een school alleen de toets meten, tijd en geld afneemt zijn de resultaten niet te beoordelen. Als alleen getallen en bewerkingen wordt afgenomen baseert de inspectie haar oordeel op het percentages leerlingen dat op D- en E-niveau presteert, omdat de normen voor vaardigheidsscores ontbreken. De normen voor getallen en bewerkingen zijn dan als volgt:

- < 15% gewogen leerlingen: maximaal 25 procent leerlingen met D/E-score;
- ≥ 15% gewogen leerlingen: maximaal 30 procent leerlingen met D/E-score.

3.3 Entreetoets groep 6 van Cito

In groep 6 kan het voorkomen dat de school in plaats van de toetsen van het leerlingvolgsysteem de Cito Entreetoets aan het eind van het schooljaar afneemt. Met behulp van de volgende tabel waarin de normen zijn aangegeven

per schoolgroep kunnen de resultaten van groep 6 op Begrijpend lezen en Rekenen en Wiskunde worden beoordeeld.

Tabel 24. Normen Cito Entreetoets groep 6 percentages goed

Cito Entreetoets groep 6		
Schoolgroep	Ondergrens gemiddeld % goed BL	Ondergrens gemiddeld % goed RW
< 15% gewogen leerlingen	62	66
≥ 15% gewogen leerlingen	50	57

3.4 DLE-toetsen van Boom test uitgevers

Met ingang van het schooljaar 2010-2011 beoordeelt de inspectie de DLE-toetsen met de oude normering niet meer. Dit betekent dat toetsen die zijn afgenomen in schooljaar 2010-2011 niet meer door de inspectie worden beoordeeld.

Het voormalig Eduforce leerlingvolgsysteem maakt geen gebruik van vaardigheidsscores, zoals het Cito leerlingvolgsysteem, maar maakt gebruik van de begrippen 'didactische leeftijd' (DL) en 'didactische leeftijdsequivalent' (DLE). De didactische leeftijd (DL) is het aantal maanden dat de leerling onderwijs heeft gevolgd. De didactische leeftijd is bij de start van groep 3 op 0 gezet. Verder wordt er van uitgegaan dat een schooljaar 10 onderwijsmaanden heeft. Het didactische leeftijdsequivalent is het niveau van de leerling uitgedrukt in het aantal onderwijsmaanden. De totale basisschooltijd van groep 3 tot en met 8 beslaat 60 maanden (60DL).

Voorbeeld:

Een leerling uit groep 8 wordt in februari 2008 getoetst. De leerling zit op dat moment - vanaf de start in groep 3 55 maanden (5,5 jaar onderwijs) op school. De leerling heeft dan een DL van 55. Heeft de leerling op dat moment een leerachterstand van een jaar, dan is zijn DLE 45. De leerachterstand of -voorsprong van een leerling wordt bepaald door het verschil tussen DLE en DL. De leerling heeft dus een achterstand van 10 maanden (= een leerjaar). Dit betekent niet dat deze leerling ook 10 maanden nodig zal hebben om deze achterstand in te halen. Het is best mogelijk dat dit veel minder (of meer) tijd kost.

De volgende tabel geeft de normen weer voor het percentage zwakst presterende leerlingen.

Tabel 25. Normen DLE-toetsen geldig tot schooljaar 2010-2011

Technisch lezen	
	% zwakste leerlingen
Groep 3 tot en met 5	25
Rekenen en wiskunde en Begrijpend lezen	
Schoolgroep	
< 15% gewogen leerlingen	25
≥ 15% gewogen leerlingen	30

De resultaten voor een toets zijn voldoende als het percentage zwakst presterende leerlingen op of onder de norm voor de betreffende schoolgroep ligt.

Onderstaande tabel geeft de normen voor het bepalen van de zwakst presterende leerlingen in termen van achterstanden in maanden (DLE-DL) (te vergelijken met D- en E-niveau van het Cito). Indien een leerling een achterstand heeft die groter is dan de in de tabel vermelde norm behoort deze tot de groep zwakst presterende leerlingen.

Tabel 26. Normen achterstanden (DLE-DL) geldig tot schooljaar 2010-2011

DLE-toetsen					
Toets	Afname-periode	Achterstand in maanden (DLE-DL)			
		Technisch lezen zinnen A en B	Rekenen en wiskunde	Begrijpend lezen versie A	Begrijpend lezen versie B
Groep 3	April – juli	-3	-3		
Groep 4	September – januari	-4	-3	-4	-6
	Februari – juli	-4	-3	-6	-6
Groep 5	September – januari	-5	-3	-6	-7
	Februari – juli	-5	-3	-6	-7
Groep 6	September – januari		-3	-6	-7
	Februari – juli		-3	-6	-7
Groep 7	September – januari		-3	-6	-7
	Februari – juli		-3	-8	-8
Groep 8	September – januari		-5	-11	-8
	Februari – juli		-7	-12	-10

3.5 Technisch lezen en begrijpend lezen van 678 Onderwijs Advisering

Technisch lezen

De volgende tabel geeft de normen weer voor het bepalen van het percentage zwakst presterende leerlingen bij technisch lezen.

Tabel 27. Norm technisch lezen toetsen 678 Onderwijs Advisering

Technisch lezen	
	% zwakste leerlingen
Groep 3 en 4	25

De resultaten voor een toets zijn voldoende als het percentage zwakst presterende leerlingen op of onder de norm (voor de betreffende schoolgroep) ligt.

Onderstaande tabel geeft de normen voor het bepalen van de zwakst presterende leerlingen bij technisch lezen. Indien een leerling een score heeft

die kleiner is dan de in de tabel vermelde norm, behoort deze tot de groep zwakst presterende leerlingen. In de tabel zijn ook DLE's opgenomen. Deze worden alleen gebruikt als geen leerlingenscores beschikbaar zijn, maar wel DLE's.

Tabel 28. Normen zwakst presterende leerlingen technisch lezen toetsen 678 Onderwijs Advisering

	Technisch lezen 90 A (versie 2006)		Technisch lezen 90 B (versie 2006)		Technisch lezen 3 (versie 2007)		
	Score	DLE	Score	DLE	Score 3A	Score 3B	DLE
M3 (januari)					<27	<25	<4
E3 (90A juni/ 3AB mei)	<27	<8			<51	<49	<7
M4 (dec - mrt)	<48	<13	<30	<13			
E4 (april-juli)	<54	<14	<37	<14			

Begrijpend lezen

De volgende tabel geeft de normen weer voor het bepalen van het percentage zwakst presterende leerlingen bij begrijpend lezen.

Tabel 29. Normen begrijpend lezen toetsen 678 Onderwijs Advisering

Begrijpend lezen groep 5 tot en met 8	
Schoolgroep	% zwakste leerlingen
< 15% gewogen leerlingen	25
≥ 15% gewogen leerlingen	30

De resultaten voor een toets zijn voldoende als het percentage zwakst presterende leerlingen op of onder de norm (voor de betreffende schoolgroep) ligt.

Onderstaande tabel geeft de normen voor het bepalen van de zwakst presterende leerlingen bij begrijpend lezen. Indien een leerling een score heeft die lager is dan de in de tabel vermelde norm, behoort deze tot de groep zwakst presterende leerlingen. In de tabel zijn ook DLE's opgenomen. Deze worden alleen gebruikt als geen leerlingenscores beschikbaar zijn, maar wel DLE's.

Tabel 30. Normen zwakst presterende leerlingen begrijpend lezen toetsen 678 Onderwijs Advisering

	Begrijpend lezen 56 (versie 2006)		Begrijpend lezen 678 (versie 2006)		Begrijpend lezen 78 (versie 2006)	
	Score	DLE	Score	DLE	Score	DLE
M5 (nov-mrt)	<19	<17				
E5 (april - juli)	<21	<21				
M6 (dec - mrt)	<23	<25	<24	<25		
E6 (april - juli)	<24	<28	<26	<29		
M7 (dec- mrt)			<28	<33	<23	<32
E7 (april - juli)			<29	<35	<24	<35
M8 (dec- mrt)			<30	<38	<25	<38

4

Doorstroming in de verwachte periode van acht jaar

4.1 Beoordeling doorstroming in de verwachte periode van acht jaar (indicator 1.3)

Beslisregel doorstroming	De leerlingen doorlopen in beginsel de school binnen de verwachte periode van 8 jaar.
Indicator 1.3	Het gemiddelde percentage leerlingen dat de laatste twee schooljaren in de groepen 3 tot en met 8 is blijven zitten is:
Voldoende ('3'):	• drie procent of minder. of • meer dan drie procent, maar de school kan zich hierover onderbouwd vanuit specifiek beleid verantwoorden.
Onvoldoende ('2'):	• meer dan drie procent en de school kan zich hierover onvoldoende onderbouwd vanuit specifiek beleid verantwoorden.

Het oordeel op indicator 1.3 is uitsluitend gebaseerd op de doorstroom in de groepen 3 tot en met 8. Als gemiddeld over de laatste twee schooljaren in de groepen 3 tot en met 8 drie procent of minder van de leerlingen blijft zitten, is het oordeel voldoende.

Het percentage wordt berekend door het totaal aantal zittenblijvers in de afgelopen twee jaar in de leerjaren 3 tot en met 8 te delen door het totaal aantal leerlingen in deze leerjaren en de uitkomst te vermenigvuldigen met 100 (zie rekenvoorbeeld). Leerlingen die langer in de kleutergroepen verblijven, worden niet bij dit oordeel betrokken. Bovendien vindt er geen correctie plaats voor leerlingen die versneld zijn doorgestroomd.

Het oordeel onvoldoende wordt alleen gegeven als er meer dan drie procent zittenblijvers is én de onderbouwing vanuit schoolbeleid hiervan onvoldoende is. De onderbouwing is voldoende als de school aan de hand van handelingsplannen en dergelijke kan aantonen dat de verlenging van de schoolloopbaan voortkomt uit beleid dat de betreffende leerlingen een betere toerusting voor het voortgezet onderwijs en hun maatschappelijk perspectief biedt, zoals bijvoorbeeld het geval is bij schakelklassen.

Wettelijke basis

De wettelijke basis voor de beoordeling van de doorstroom van leerlingen ligt in de verblijfsduur in het primair onderwijs van - in beginsel - acht jaar en het bevorderen van de continue ontwikkeling (WPO). Deze wettelijke basis is zo ruim gesteld dat het voor de inspectie niet mogelijk is - en vanuit het beleid tot vermindering van regelgeving zelfs ongewenst - hierover naar de letter van de wet te oordelen op basis van kengetallen. Scholen hebben immers een grote mate van vrijheid bij de inrichting van het onderwijs. De inspectie gaat met

scholen - signaalfunctie - wel de discussie aan of de door de school gemaakte keuzes overeenkomen met het principe van de continue ontwikkeling. Dit geldt des te sterker op die scholen waar de (inmiddels irrelevante) datum van 1 oktober als een soort automatisme wordt aangehouden bij de overgang naar groep 3.

Rekenvoorbeeld doorstroom:

In schooljaar 2008/2009 zijn in totaal twee leerlingen blijven zitten in groep 3-8, op een totaal van 171 leerlingen in de betreffende groepen. In het schooljaar 2009/2010 zijn vijf leerlingen blijven zitten in de groepen 3 tot en met 8, op een totaal van 155 leerlingen in die groepen.

De berekening is als volgt:

$2 + 5$ van de $171 + 155$ leerlingen, is 7 van de 326 leerlingen. $7:326 \times 100$ is 2,1 procent.

Het maximum percentage zittenblijvers is drie procent. De school voldoet dus aan de norm. Over alleen schooljaar 2008/2009 zou het oordeel onvoldoende zijn geweest (3,2 procent).

Kleutergroepverlenging

Het percentage kleutergroepverlenging is te hoog wanneer het boven de twaalf procent ligt. In het rapport wordt dan vermeld dat de school afwijkt van het landelijke beeld. Het percentage wordt berekend door de groep *late leerlingen*⁵ in groep 3 te delen door het totaal aantal leerlingen in groep 3, exclusief de zittenblijvers van groep 3. Een te hoog percentage kleutergroepverlenging is des te relevanter als de school geen beleid voert ten aanzien van de doorstroming van groep 1 naar 2 en van groep 2 naar 3. In dat geval spreekt de inspectie de school erop aan dat beleid ontbreekt. In het rapport kunnen de bevindingen van het gesprek worden opgenomen. Van scholen mag worden verwacht dat zij argumenten hebben wanneer zij leerlingen in de leerjaren 1 en 2 een verlengde kleuterperiode geven.

Rapportage over zittenblijven en kleuterverlenging

Het blijkt dat het hanteren van percentages over zittenblijven en kleutergroepverlenging in de onderzoeksrapportages tot verwarring leidt bij scholen. Besloten is daarom voortaan geen percentages meer als referentiegetallen in de rapporten op te nemen. In de rapporten worden vanaf nu formuleringen gebruikt als: *'De doorstroming gedurende de schoolperiode wijkt ongunstig af van het landelijke beeld. Dit is voor de school een aandachtspunt.'*

Daarnaast kan de inspectie besluiten in het rapport een opmerking te maken over:

- Het beleid van de school bij de overgang van leerjaar 1 naar 2 en van leerjaar 2 naar 3;
- Het beleid van de school ten aanzien van de doorstroming van leerlingen in de leerjaren 3 t/m 8.

---

⁵ Deze leerlingen zijn op de teldatum van 1 oktober in groep 3 al 7 jaar of ouder en doen groep 3 voor de eerste keer (dus zittenblijvers in groep 3 worden buiten beschouwing gelaten voor het berekenen van het percentage kleutergroepverlenging).

Kleine scholen

In het geval van een kleine school (richtlijn: minder dan 30 leerlingen in de laatste drie jaar in groep 8) kan een enkele leerling een hoog zittenblijverspercentage veroorzaken. De volgende gegevens kunnen bij het oordeel betrokken worden: (1) het aantal leerlingen dat is blijven zitten, (2) het aantal zittenblijvers in eerdere jaren (als deze gegevens voorhanden zijn), (3) het aantal leerlingen op school van 12 jaar of ouder, (4) het aantal kleutergroepverlengers, en (5) de mate waarin er sprake is van een helder en goed onderbouwd doorstromingsbeleid en de zorgvuldigheid waarmee dit wordt uitgevoerd. Als er een onduidelijk beeld blijft bestaan, kan de inspectie besluiten deze indicator niet te beoordelen.

5 Ontwikkeling van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften

5.1 Beoordeling ontwikkeling van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften (indicator 1.4)

Beslisregel ontwikkeling van leerlingen met speciale onderwijsbehoeften	Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.
Indicator 1.4	
	Het volgende is op de school van toepassing: 1. leerling(en) met specifieke onderwijsbehoeften; 2. een realistisch ontwikkelingsperspectief voor deze leerlingen; 3. hiervan afgeleide tussendoelen; 4. voldoende leerlingen die zich naar verwachting ontwikkelen.
Voldoende ('3'):	• bovenstaande is geheel van toepassing.
Onvoldoende ('2'):	• 2, 3 en/of 4 is niet van toepassing.
Niet te beoordelen ('5'):	• 1 is niet van toepassing. of • 1, 2 en 3 zijn van toepassing, maar de ontwikkeling van de leerlingen wordt nog te kort gevolgd.

Weer Samen Naar School (wsns) en de Leerlinggebonden financiering (lgf) veronderstellen dat reguliere basisscholen voorzieningen treffen om leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften passend onderwijs te bieden. Het gaat bij de beoordeling van deze indicator alleen om die leerlingen die niet het leerstofaanbod van groep 8 krijgen en maximaal het eindniveau van groep 7 halen. Het betreft hier leerlingen die op termijn naar het leerwegondersteunend onderwijs, het voortgezet speciaal onderwijs dan wel het praktijkonderwijs zullen gaan.

Met deze indicator beoordeelt de inspectie de ontwikkeling van deze leerlingen. De geschetste werkwijze sluit zo goed mogelijk aan op de wijze waarop de ontwikkeling van leerlingen binnen het speciaal basisonderwijs (SBO) en expertisecentra (SO) door de inspectie wordt beoordeeld (vergelijk SBO-indicatoren 7.3 en 7.4).

Vier vragen zijn bij deze indicator aan de orde:

1. Heeft de school leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften?

2. Heeft de school voor deze leerlingen een realistisch ontwikkelingsperspectief geformuleerd?
3. Heeft de school tussendoelen afgeleid van het ontwikkelingsperspectief, waarmee de vorderingen van deze leerlingen gevolgd kunnen worden?
4. Volgt de school de ontwikkeling van deze leerlingen aan de hand van de tussendoelen en het ontwikkelingsperspectief? Ontwikkelen deze leerlingen zich naar verwachting?

De school wordt geacht aan alle leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften planmatige zorg te verlenen. In de praktijk wordt hierbij veelal over eigen leerlijnen gesproken. Deze term hanteert de inspectie verder in deze notitie. Voor lgf-leerlingen is de school wettelijk verplicht een handelingsplan (als onderdeel van een eigen leerlijn) op te stellen. Als de school alleen beschikt over een begeleidingsplan van de ambulant begeleider, voldoet zij hiermee niet aan haar wettelijke verplichting.

De inspectie beoordeelt bij deze indicator niet de kwaliteit van de eigen leerlijnen (dit wordt bij de leerlingenzorg beoordeeld), maar of er voldoende leerwinst voor Nederlandse taal en/of rekenen en wiskunde is geboekt. Dit is alleen mogelijk als de school een ontwikkelingsperspectief (eindniveau) voor deze leerlingen heeft bepaald, dit heeft uitgewerkt met tussendoelen en de ontwikkeling van deze leerlingen volgt aan de hand van deze tussendoelen.

Paragraaf 5.6 geeft het beslissingsschema voor het beoordelen van deze indicator weer. Onderstaand worden de bovengenoemde vragen nader toegelicht.

5.2 Vraag 1: Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften?

Bij de beoordeling van deze indicator worden alleen die leerlingen beschouwd die maximaal het eindniveau van groep 7 halen en zelfs niet deels het leerstofaanbod van groep 8 krijgen voor het betreffende vakgebied. Dit zijn bijvoorbeeld leerlingen met:

- een SO- of SBO-indicatie;
- leerlinggebonden financiering (lgf- of 'rugzakleerlingen');
- een verwachte uitstroom naar het praktijk- of voortgezet speciaal onderwijs;
- cognitieve of sociaal-emotionele belemmeringen op één of meerdere van de vakgebieden rekenen en wiskunde, technisch lezen of begrijpend lezen. Tot deze laatste groep behoren vooral leerlingen die naar verwachting zullen uitstromen naar het LWOO.

Het gaat hier dus niet om leerlingen die met kortlopende handelingsplannen binnen de bandbreedte van het reguliere aanbod tot het eind van de basisschool mee kunnen komen. Denk aan leerlingen met een achterstand van een half jaar tot maximaal een jaar. En bijvoorbeeld ook niet om lgf-leerlingen met zintuiglijke of lichamelijke handicaps die het eindniveau van groep 8 wel kunnen halen.

Als een school geen leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften heeft en dat met behulp van het leerlingvolgsysteem kan aantonen, wordt indicator 1.4 niet

beoordeeld. In de tekst van het rapport wordt een toelichting opgenomen dat het ontbreken van dergelijke leerlingen de reden is om deze indicator niet te beoordelen.

5.3 Vraag 2: Realistisch en onderbouwd ontwikkelingsperspectief?

Het is van belang om in te schatten of de school ontwikkelingsperspectieven heeft bepaald en of deze voldoende onderbouwd en realistisch zijn. Het raadplegen van externe deskundigheid, waarbij overleg binnen het samenwerkingsverband, met de schoolbegeleider, met de eigen orthopedagoog of psycholoog is daarbij het meest voor de hand liggend. De inspectie eist hierbij overigens geen IQ-onderzoek. De school moet wel kunnen aantonen dat de achterstand is veroorzaakt door kindkenmerken en niet door tekortschietend onderwijs. De inspectie acht dit essentieel bij de beslissing om over te gaan tot een eigen leerlijn.

Het ontwikkelingsperspectief dient in meetbare termen te worden geformuleerd (bijvoorbeeld in vaardigheidsscores of DLE's). Dit perspectief moet de school kunnen onderbouwen met de bevindingen uit de raadpleging van de externe deskundigen, het leerrendement tot dusver, belemmerende en faciliterende factoren en het IQ van de leerling indien dit bekend is.

De onderstaande tabel biedt enig houvast bij het inschatten of het ontwikkelingsperspectief realistisch is.

Tabel 31. Indicatie voor relatie uitstroomniveau, intelligentieniveau en ontwikkelingsperspectief

Uitstroomniveau	Intelligentieniveau	Indicatie ontwikkelingsperspectief voor RW, TL, BL ⁶
PRO	IQ 55-80	Eind niveau groep 5
LWOO	IQ 75-90	Eind niveau groep 6
LWOO	IQ 80-90 en specifieke stoornis (bv dyslexie, dyscalculie)	Eind niveau groep 6 voor het betreffende vakgebied
LWOO	IQ 90-120 en sociaal-emotionele problemen	Eind niveau groep 7

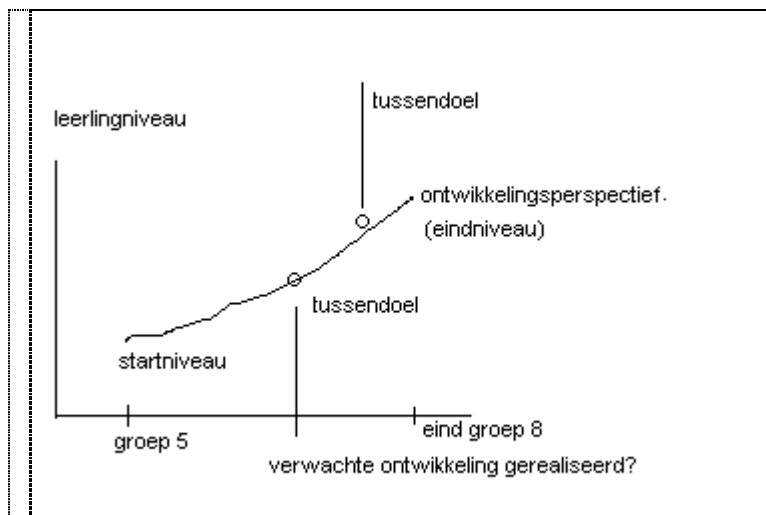
Een school kan onrealistische ontwikkelingsperspectieven formuleren door een veel te laag ambitieniveau te hanteren. Als leerlingen waarvoor het ambitieniveau te laag is gesteld vervolgens niet ruim boven het verwachte rendement bij dit ambitieniveau presteren, beoordeelt de inspectie de ontwikkeling van deze leerlingen als onvoldoende.

Als de school geen ontwikkelingsperspectieven heeft geformuleerd is het oordeel op indicator 1.4 onvoldoende.

⁶ Een lager intelligentieniveau zal invloed hebben op het niveau van technisch lezen, maar dit effect zal minder sterk zijn dan voor begrijpend lezen of rekenen en wiskunde, tenzij deze leerling dyslectisch is.

5.4 Vraag 3: Tussendoelen?

Het ontwikkelingsperspectief is nodig als basis voor het plannen van het leerstofaanbod en het volgen van de ontwikkeling van de leerling. Hiervan dient de school tussendoelen (korte termijn doelen) af te leiden, die vervolgens leidend zijn voor het leerstofaanbod en het volgen van de vorderingen. Als de school geen tussendoelen afgeleid van het ontwikkelingsperspectief heeft geformuleerd, dan beoordeelt de inspectie indicator 1.4 als onvoldoende.

Een goede eigen leerlijn bevat dus:

- een ontwikkelingsperspectief voor het betreffende vakgebied dat is bepaald aan de hand van het verwachte uitstroomniveau van de leerling;
- tussendoelen die bepaald zijn aan de hand van het ontwikkelingsperspectief;
- een beredeneerd, gepland aanbod dat is bepaald op basis van de tussendoelen.

De kwaliteit van eigen leerlijnen wordt beoordeeld als onderdeel van de leerlingenzorg en speelt geen rol in de beoordeling van deze indicator.

5.5 Vraag 4: Rendement?

Voor een voldoende oordeel gaat de inspectie vervolgens na of de school kan aantonen dat haar leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften zich naar verwachtingen (dus volgens de gestelde tussendoelen) ontwikkelen. Daarvoor is minimaal noodzakelijk dat er twee tussentijdse evaluaties hebben plaatsgevonden.

Het komt voor dat een school net is gestart met het opstellen van eigen leerlijnen met een ontwikkelingsperspectief, tussendoelen heeft geformuleerd en haar aanbod heeft gepland en uitvoert. Vorderingenevaluaties zijn echter nog niet uitgevoerd aan de hand van het perspectief, zodat rendementsbepaling nog onmogelijk is. In dat geval wordt de indicator niet beoordeeld.

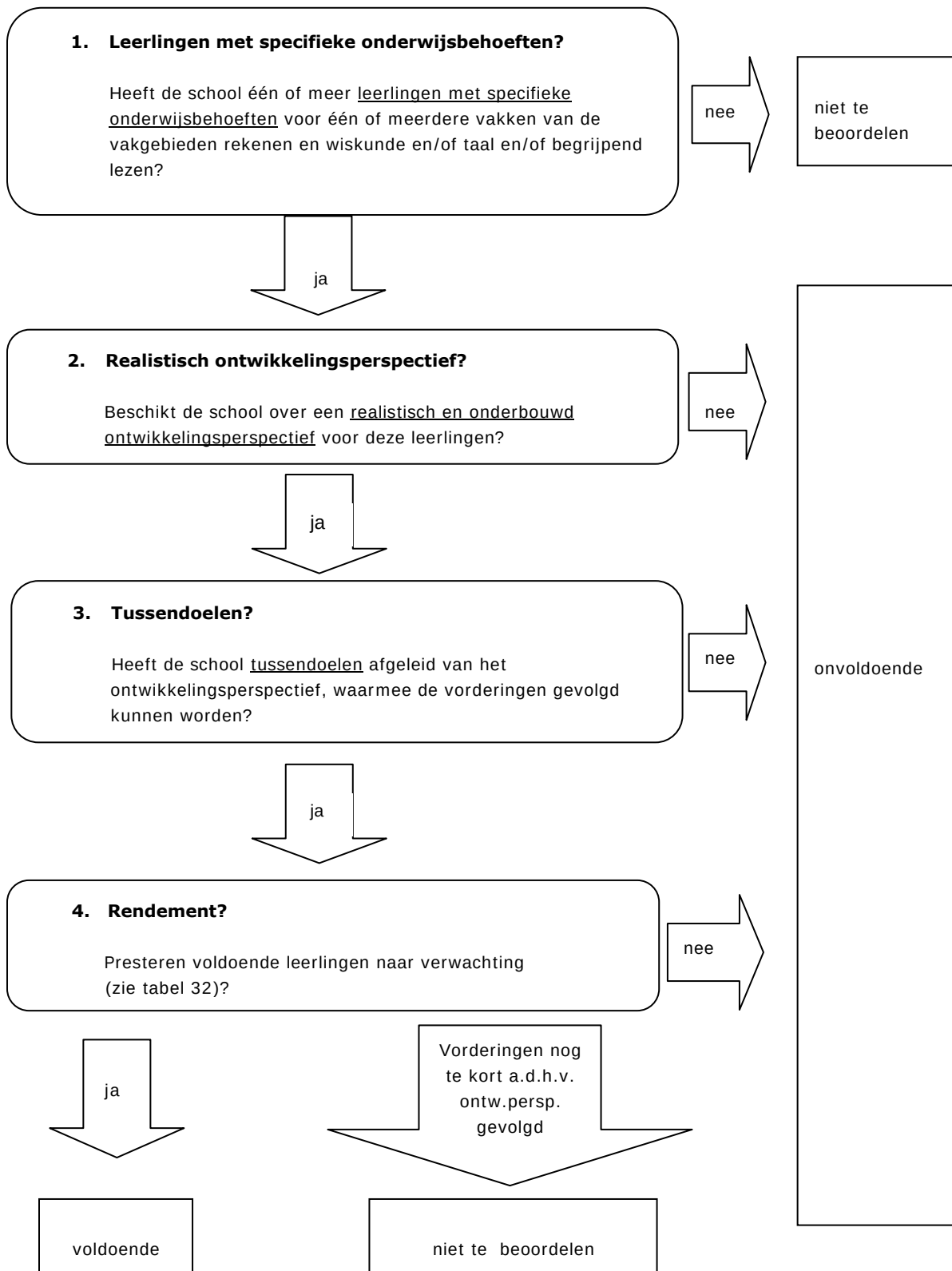
In principe vindt de beoordeling plaats op grond van maximaal zes leerlingen, die zo ver mogelijk in hun schoolloopbaan gevorderd zijn. Voor een voldoende oordeel moet ten minste een aantal leerlingen voldoende vorderingen hebben gemaakt gezien hun ontwikkelingsperspectief. Onderstaande tabel geeft hiervoor een richtlijn.

Tabel 32. Normen ontwikkeling leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften

Aantal leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften	Aantal leerlingen dat zich naar verwachting ontwikkelt
1	1
2	2
3	2
4	3
5	4
6	4

Als een school vier leerlingen heeft met specifieke onderwijsbehoeften moeten er hiervan dus in principe drie voldoende vorderingen hebben voor een positief oordeel op de indicator. In principe gaat de inspectie uit van een percentage van 80 procent van de leerlingen dat naar verwachting zou moeten presteren.

5.6 Beoordelingsschema 1.4

6 Sociale competenties

6.1 Beoordeling sociale competenties (indicator 1.5)

Beslisregel sociale competenties	De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.
Indicator 1.5	De sociale competenties van de leerlingen in groep 8 zijn de laatste drie schooljaren:
Voldoende ('3'):	ten minste één keer voldoende.
Onvoldoende ('2'):	alle jaren onvoldoende.
Niet te beoordelen ('5'):	- de school gebruikt een ander instrument dan SCOL, Viseon, SVL of SAQI voor het meten van sociale competenties. of - er zijn onvoldoende gegevens beschikbaar om tot een oordeel te komen.

Het oordeel is gebaseerd op de resultaten van de leerlingen in groep 8 van de laatste drie schooljaren (cohorten). Indien één jaar voldoende is, is het oordeel voldoende. Als de sociale competenties drie achtereenvolgende jaren onvoldoende zijn, is het oordeel onvoldoende. Als er onvoldoende gegevens beschikbaar zijn, is het oordeel 'niet te beoordelen'. De procedures zijn vooralsnog identiek voor alle scholen.

De inspectie beoordeelt alleen de resultaten van de landelijk genormeerde instrumenten SCOL (Sociale Competentie Observatielijst), Viseon (het Volginstrument Sociaal-Emotionele Ontwikkeling) en SVL (de Schoolvragenlijst) of SAQI (School attitude questionnaire internet). Voor andere instrumenten zijn nog geen normen beschikbaar.

De inspectie verwacht van scholen dat zij niet alleen aandacht schenken aan de cognitieve ontwikkeling van hun leerlingen, maar ook aan hun sociale competenties. Zij veronderstelt dat scholen deze ontwikkeling volgen. Met deze indicator beoordeelt de inspectie in hoeverre de sociale competenties van leerlingen aan het eind van hun schoolloopbaan naar verwachting zijn.

Onder sociale competenties wordt verstaan: sociaal-emotionele ontwikkeling (zelfbeeld, zelfstandigheid, regulering van emoties, etc), sociale vaardigheden (samenwerken, zelfredzaamheid, omgaan met conflicten, etc) en houdingen/vaardigheden om in uiteenlopende situaties succesvol te functioneren (zelfsturing, omgaan met verschillen, democratisch handelen, sociale en maatschappelijke verantwoordelijkheid, moreel kunnen oordelen, etc).

Er zijn veel instrumenten beschikbaar voor het meten van sociale competenties of sociaal-emotionele ontwikkeling. Deze instrumenten zijn vaak (deels)

gebaseerd op vijf aspecten van de persoonlijkheid: de "Big Five". De laatste jaren hebben steeds meer scholen zicht op de sociale competenties van hun leerlingen.

Daarnaast is het mogelijk dat eindtoetsen sociale competenties van leerlingen meten (bijvoorbeeld Drempeeltest, Schooleindonderzoek). Ook beschikken sommige methoden over signaleringslijsten die scholen kunnen gebruiken (bijvoorbeeld Leefstijl).

De beschikbare instrumenten verschillen sterk van elkaar in: (1) de mate van betrouwbaarheid en validiteit, (2) de (al dan niet landelijke) normering, (3) de feitelijke operationalisatie van het begrip sociale vaardigheid en (4) de meetmethode (observatie- of zelfevaluatieinstrument). Het komt erop neer dat de kwaliteit van de instrumenten verschilt evenals datgene wat gemeten wordt en de betrouwbaarheid van het resultaat.

Bovenstaande punten bemoeilijken vanzelfsprekend het beoordelen van sociale competenties. Ook het bepalen van normen voor de beoordeling wordt hierdoor lastig. Het is dus mogelijk dat de normen op termijn wijzigen. De volgende paragrafen beschrijven de beoordelingsprocedures voor SCOL, Viseon en SVL/SAQI.

6.2 VISEON

De gegevens van het groepsrapport worden gebruikt bij de beoordeling. De beoordeling baseert de inspectie op het gemiddelde van de percentages leerlingen met een D- of E-score op de verschillende onderdelen. De percentages die gemiddeld worden (Percentage leerlingen op D/E) staan onderaan op het overzicht vermeld.

VISEON - Groepsrapport									
Naam leerling	Werkhouding	Eigenaam gedrag	Emotie stabiliteit	Sociaal gedrag	Zelfvertrouwen	Werkhouding	Actie leerkracht	Actie leerlingen	Schoolbeeld
Leerling, Leerling 1	117 - A	138 - C	58 - D	61 - C	67 - C	134 - A	98 - B	73 - B	87 - B
Leerling, Leerling 2	104 - B	170 - A	42 - E	31 - E	61 - D	96 - B	98 - B	76 - B	87 - B
Leerling, Leerling 3	79 - C	160 - B	61 - D	25 - E	72 - B	111 - A	87 - C	75 - B	81 - B
Leerling, Leerling 4	94 - B	148 - B	71 - C	38 - E	63 - C	78 - C	77 - D	61 - D	65 - D
Leerling, Leerling 5	71 - D	117 - E	67 - C	74 - B	48 - E	75 - C	126 - A	58 - D	79 - C
Leerling, Leerling 6	124 - B	163 - B	73 - C	66 - B	64 - C	85 - B	92 - B	69 - C	71 - D
Leerling, Leerling 7	155 - A	194 - A	103 - A	70 - B	93 - A	103 - A	126 - A	68 - C	89 - B
Leerling, Leerling 8	56 - E	175 - B	61 - D	29 - E	42 - E	73 - C	81 - D	61 - C	91 - B
Leerling, Leerling 9	90 - C	141 - B	83 - B	39 - E	63 - C	70 - D	90 - B	63 - C	80 - B
Student, Leerling A	124 - A	194 - A	87 - A	58 - C	79 - A	102 - A	85 - C	73 - B	70 - C
Student, Leerling B	155 - A	154 - B	65 - C	50 - D	113 - A	106 - A	91 - B	59 - D	111 - A
Student, Leerling C	155 - A	194 - A	73 - C	55 - C	50 - E	78 - C	126 - A	79 - B	87 - B
Student, Leerling D	133 - A	175 - B	111 - A	63 - B	73 - B	84 - B	86 - C	79 - B	69 - D
Student, Leerling E	42 - E	127 - C	73 - B	65 - B	57 - D	84 - C	87 - C	61 - C	65 - D
Aantal leerlingen (van 14) op D/E:	3	1	4	6	5	1	2	3	4
Percentage leerlingen op D/E:	21%	7%	29%	43%	36%	7%	14%	21%	29%
☐ Alleen leerlingen met resultaten weergeven Afdrukken Opslaan als... Sluiten									

Norm sociale competenties per jaar VISEON

De sociale competenties van een bepaald jaar zijn	Als het gemiddelde percentage leerlingen in groep 8 dat D of E scoort op de verschillende schalen (zie onderste rij in bovenstaande tabel)
Voldoende	• kleiner of gelijk is aan 25%.
Onvoldoende	• groter is dan 25%.

In het bovenstaande voorbeeld is het gemiddelde percentage:
 $(21+7+29+43+36+7+14+21+29)/9 = 23\%$. Dit jaar zijn de sociale competenties dus voldoende.

6.3 SCOL

De groepsgegevens van de SCOL-afname worden gebruikt bij de beoordeling van de opbrengsten sociale competenties. De inspectie baseert de beoordeling op het percentage leerlingen dat in de verschillende normgroepen valt. Als het percentage leerlingen in de normgroepen D en E samen groter is dan 25%, is het oordeel onvoldoende.

Groepsoverzicht SCOL afname

Groep 4C

Groepgegevens

Schooljaar: 2006-2007
Groep: Groep 4C

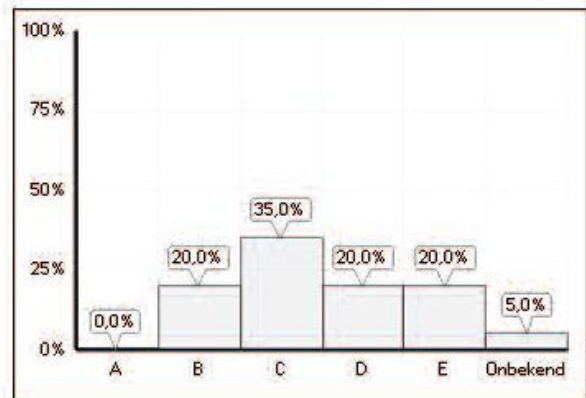
Afname: 1 Najaar
Groepsleerkrachten: Cindy Leimann-Chan, Mario Rondou

SCOL afname

Naam	Score	Normgroep	
Peter Bons	70	E	toon
Hanneke Chambille	85	D	toon
Bertina Van Doorn	66	E	toon
Nadine Dussart	90	C	toon
Rob Farla	100	B	toon
Ferry Gisele	73	E	toon
Kevin Halouska	88	C	toon
Felix Hams	89	C	toon
Wim Hanedoes	73	E	toon
Dirk Kivits	78	D	toon
Frederique Koolen	99	B	toon
Micha Lunteren	-		
Cindy Marring	91	C	toon
Laziz Oubanabdelah	92	C	toon
Jelena Ovanessova	99	B	toon
Danny Schouten	76	D	toon
Boris Schuurman	77	D	toon
Ruben Smit	93	C	toon
Ans Ulker	91	C	toon
Marleen Verstraeter	100	B	toon
Gemiddelde	85,8		

Normgroep

Normgroep	Aantal scores	Procentueel
A	0	0,0%
B	4	20,0%
C	7	35,0%
D	4	20,0%
E	4	20,0%
Onbekend	1	5,0%
Totaal	20	100%

Norm per categorie

75% van de leerlingen de norm gehaald	Totaal	Ervaringen	Aardig	Samen	Taak	Presenteren	Keuze	Opkomen	Ruzie
Groep 4C	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☒	☐	☐

Norm sociale competenties per jaar SCOL

De sociale competenties van een bepaald jaar zijn	Als het percentage leerlingen in de normgroep D en E in groep 8
Voldoende	• kleiner of gelijk is aan 25%.
Onvoldoende	• groter is dan 25%.

In bovenstaand voorbeeld valt 40% van de leerlingen in de normgroepen D en E. Dit jaar zijn de sociale competenties dus onvoldoende.

6.4 SVL of SAQI

De SAQI (School attitude questionnaire internet) is de geautomatiseerde versie van de SVL (Schoolvragenlijst). Het oordeel is uitsluitend gebaseerd op de schalen Welbevinden en Zelfconcept. Onder Welbevinden vallen plezier op school (PS), zich sociaal aanvaard voelen (SA) en de relatie met de leraren (RL). Onder Zelfconcept vallen uitdrukkingsvaardigheid (UV), zelfvertrouwen bij proefwerken (ZP) en sociale vaardigheden (SV).

Norm sociale competenties per jaar SVL of SAQI

De sociale competenties van een bepaald jaar zijn	Als het percentage leerlingen in groep 8 dat een stanine-score van 1, 2 of 3 heeft op één van beide of beide schalen
Voldoende	• kleiner of gelijk is aan 25%.
Onvoldoende	• groter is dan 25%.

Als een school alleen de opvallende leerlingen met behulp van de SVL of SAQI toetst, dan gaan we er van uit dat de overige leerlingen niet behoren tot de zwakst presterende leerlingen (stanine-scores 1, 2 en 3). Door deze niet getoetste leerlingen mee te tellen kan de norm ook worden gehanteerd als slechts een deel van de groep wordt getoetst.

7.1 Beoordeling adviezen vervolgonderwijs (indicator 1.6)

Beslisregel adviezen vervolgonderwijs	De adviezen van de leerlingen voor het vervolgonderwijs zijn in overeenstemming met de verwachtingen op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie.
Indicator 1.6	
	Als in tabel 33 de volgende vragen als volgt zijn beantwoord:
Goed ('4'):	alle vijf vragen met 'ja'.
Voldoende ('3'):	de vragen 1, 3 en 5 met 'ja'.
Onvoldoende ('2'):	één of meer van de vragen 1, 3 en 5 met 'nee'.

De inspectie richt zich op de vraag of leerlingen hun schoolloopbaan vervolgen op het niveau dat verwacht mag worden op grond van hun kennis, vaardigheden, motivatie en werkhouding. Deze elementen zijn vervat in het advies dat de school opstelt voor het niveau van voortgezet onderwijs.

De beoordeling van deze indicator is kwalitatief van aard. De inspectie gaat na of de school de adviezen voor het voortgezet onderwijzen voldoende heeft onderbouwd. In het gesprek met de directie en/of leraren groep 8 wordt de laatst uitgestroomde groep 8 besproken volgens het volgende schema:

Tabel 33. Beoordeling adviezen vervolgonderwijs

1.	Heeft de school zicht op de prestaties van de leerlingen voor Nederlandse taal, begrijpend lezen en rekenen en wiskunde in de vorm van een genormeerde Eindtoetsprocedure of een adequaat methodeonafhankelijk leerlingvolgsysteem?	Ja
		Nee
2.	Heeft de school bij sterk van de verwachting afwijkende prestaties van individuele leerlingen op een (eind-)toets een procedure voor 'second opinion'?	Ja
		Nee
3.	Heeft de school vanuit de prestatiegegevens een eenduidige indicatie opgesteld naar adviesniveaus; rechtstreeks vanuit de eindtoets of volgens vastgelegde, heldere eigen criteria? ⁷	Ja
		Nee
4.	Heeft de school instrumenten of procedures gebruikt om zicht te krijgen op sociale competenties, motivatie of werkhouding van alle uitstromende leerlingen?	Ja
		Nee
5.	Heeft de school voor leerlingen die een advies krijgen dat <u>niet</u> overeenstemt met de indicatie vanuit de prestaties, procedures en instrumenten de onderbouwing geven voor die afwijking? (in termen van specifieke omstandigheden, sociale competenties, motivatie en werkhouding).	Ja
		Nee

⁷ De Cito Eindtoets geeft een betrouwbaarheidsinterval aan voor de kans op succes in een bepaalde onderwijssoort. Ook bij andere Eindtoetsen zijn bandbreedtes gegeven voor het advies. Als een school gebruik maakt van toetsen die dit niet geven, zal helder beschreven en onderbouwd moeten zijn hoe de prestatieniveaus worden vertaald naar adviesniveaus.

Het oordeel op indicator 1.6 is voldoende als de inspectie de vragen 1, 3 en 5 uit het schema positief beantwoordt. Als ook de vragen 2 en 4 positief beantwoord zijn, luidt het oordeel goed.

8

Functioneren in het vervolgonderwijs

8.1 Beoordeling functioneren vervolgonderwijs (indicator 1.7)

Beslisregel functioneren in het vervolgonderwijs	De leerlingen functioneren in het vervolgonderwijs naar verwachting.
Indicator 1.7	
	Het percentage leerlingen in het derde leerjaar voortgezet onderwijs dat zonder vertraging op of boven het geadviseerde niveau functioneert is:
Voldoende ('3'):	75 procent of meer.
Onvoldoende ('2'):	minder dan 75 procent.
Niet te beoordelen ('5'):	- onbekend, omdat de school niet over voldoende gegevens van de scholen voor voortgezet onderwijs beschikt. of - onbekend, omdat de school een onvolledige of onbetrouwbare analyse van de gegevens heeft.

Deze indicator wordt slechts in uitzonderlijke situaties beoordeeld. Dit is bijvoorbeeld het geval bij scholen die zich niet op een reguliere wijze over de eindresultaten van hun onderwijs kunnen verantwoorden.

De inspectie kijkt bij deze indicator naar de laatste drie cohorten leerlingen die het derde leerjaar van het voortgezet onderwijs hebben bereikt. Om een oordeel te kunnen bepalen moeten er gegevens van ten minste 80 procent van deze leerlingen beschikbaar zijn. Als dit niet het geval is, beoordeelt de inspectie deze indicator niet.

Als de school beschikt over de positie van leerlingen na één of meerdere jaren voortgezet onderwijs, is een analyse door de basisschool gewenst. In deze analyse dient ten minste zichtbaar te zijn in hoeveel gevallen leerlingen niet naar verwachting functioneren. Dit is na één jaar voortgezet onderwijs echter moeilijk in te schatten. Wenselijk is dat de school analyseert of leerlingen in het derde leerjaar zonder vertraging op het geadviseerde niveau zitten. Vervolgens kan de school nader analyseren of leerlingen die niet op het verwachte niveau functioneren, gemeenschappelijke kenmerken of factoren hebben. Zo kan de school ten onrechte allochtone leerlingen te laag of te hoog adviseren, onbewust meisjes te laag of te hoog adviseren, of te weinig of te veel waarde hechten aan de motivationele en sociaal-emotionele factoren.

De inspectie beoordeelt indicator 1.7 als voldoende als 75 procent of meer van de leerlingen, van wie de gegevens bekend zijn, in het derde jaar voortgezet onderwijs op of boven het geadviseerde niveau functioneert. Als dit voor minder dan 75 procent van de leerlingen het geval is, beoordeelt de inspectie de indicator als onvoldoende.

Als er wel gegevens beschikbaar zijn, maar de analyse die de school heeft uitgevoerd, is onvolledig of onbetrouwbaar, beoordeelt de inspectie de indicator niet en vermeldt zij de reden in de rapportage.

Bovenstaande is gebaseerd op het feit dat scholen te hoog kunnen adviseren. Het tegenovergestelde is ook mogelijk. Als de inspectie constateert dat dit regelmatig voorkomt, beoordeelt zij deze indicator positief, maar vermeldt zij in de rapportage dat er mogelijk sprake is van structureel te laag adviseren.

Omzetten gemengde adviezen

Veel scholen geven gemengde adviezen aan leerlingen die de basisschool verlaten. Om deze indicator te kunnen beoordelen is het noodzakelijk deze gemengde adviezen om te zetten naar eenduidige adviezen. In de onderstaande tabel is weergegeven hoe de inspectie dit doet (zie ook paragraaf 8.2).

Tabel 34. Omzetting gemengde adviezen naar eenduidige adviezen

Gemengd advies	Eenduidig advies			
	vmbo ⁸ B of K	vmbo G of T	havo	vwo
vmbo	66%	33%		
vmbo T / havo		66%	33%	
havo / vwo			33%	66%

Dit betekent dat 66 procent van de leerlingen met een vmbo/havo advies eigenlijk een vmbo-advies heeft en 33 procent een havo-advies.

Rekenvoorbeeld:

In de onderstaande tabel is voor een basisschool weergegeven welke adviezen zij haar leerlingen heeft gegeven. Aan de hand van de bovenstaande tabel worden de gemengde adviezen omgezet naar een eenduidige advies.

Advies	Aantal leerlingen	Herberekend eenduidig advies	
vmbo B of K	4	vmbo B of K	4
Vmbo	9	vmbo B of K	6
		vmbo G of T	3
vmbo T/ havo	12	vmbo T	8
		havo	4
havo / vwo	6	havo	2
		vwo	4
Vwo	4	vwo	4

Vervolgens wordt bepaald hoeveel leerlingen zich in de verschillende richtingen in het 3^e leerjaar van het voortgezet onderwijs bevinden en vindt er een vergelijking plaats met de (omgezette) eenduidige adviezen.

⁸ vmbo basisberoepsgericht (B), kaderberoepsgericht (K), gemengde (G) en theoretische (T) leerweg

Richting	Totaal aantal leerlingen met (omgezet) eenduidig advies	3^e leerjaar VO naar verwachting
vmbo B of K	10	8
vmbo G of T	11	8
Havo	6	5
Vwo	8	6
totaal	35	27

Hieruit blijkt dat $27 : 35 = 77$ procent van de leerlingen naar verwachting in het 3^e leerjaar voortgezet onderwijs functioneert. Daarmee voldoet de school aan de hierboven aangegeven norm van minimaal 75 procent. Het oordeel is dus voldoende.

8.2 Achtergrondinformatie

Voor een goede toepassing van deze norm is de volgende informatie van belang: In de eerste leerjaren voortgezet onderwijs lopen betrekkelijk weinig leerlingen (3 procent) vertraging op als gevolg van zittenblijven. Zittenblijven in de onderbouw komt vooral voor op categorale scholen voor voortgezet onderwijs en in de 'lagere' onderwijssoorten. Voor basisscholen die veel uitgestroomde leerlingen hebben die daar verblijven, kan dit van invloed zijn.

Van de leerlingen die een éénduidig advies (60 procent van het totaal) krijgen, blijkt zo'n 80 procent in het derde leerjaar op het geadviseerde niveau te verblijven. Voor basisscholen die overwegend eenduidige adviezen geven, geldt bovenstaande norm onverkort.

Bij leerlingen die een gemengd advies (40 procent van het totaal) krijgen, ligt het percentage dat op één van beide niveaus verblijft beduidend hoger. Bij de gemengde adviezen geldt dat tweederde van de leerlingen op het laagste niveau terecht komt, behalve bij het advies havo/vwo. Bij dit advies blijkt ongeveer tweederde op het vwo te verblijven in het derde leerjaar, tegen een derde op de havo. Bij basisscholen die overwegend gemengde adviezen geven kan bovenstaande norm gelden na 'vertaling' van de gemengde adviezen.

DEEL C: Bijzondere omstandigheden

1 Overzicht bijzondere omstandigheden

In dit deel van de notitie wordt nader ingegaan op de wijze waarop de inspectie rekening houdt met bijzondere omstandigheden van een school. In sommige gevallen is het noodzakelijk berekeningen aan te passen en af te wijken van de procedures die in Deel B staan beschreven. In dit deel wordt aangegeven hoe en wanneer van de procedures in Deel B wordt afgeweken.

In dit deel wordt achtereenvolgens aangegeven hoe de inspectie omgaat met de volgende bijzondere omstandigheden:

- Kleine scholen;
- Leerlingen die uitstromen naar het VSO of praktijkonderwijs;
- Leerlingen met lgf-, SO- of SBO-indicatie;
- Leerlingen die uitstromen naar het leerwegondersteunend onderwijs (LWOO);
- Leerlingen die kort in Nederland zijn of kort op de betreffende school;
- Niet-deelnemende leerlingen aan eindtoets en/of tussentoetsen (leerlingen die toetsen op ander niveau maken);
- Aanwijzingen dat afnamevoorschriften niet correct zijn gevolgd;
- Het ontbreken van (adequate) opbrengstgegevens;
- Scholen met kopklassen of schakelklassen.

2 Kleine scholen

2.1 Beoordeling eindresultaten kleine school (indicator 1.1)

Met ingang van 1 februari 2010 is de beoordeling van eindresultaten gewijzigd. Het onderscheid tussen grote en kleine scholen is hiermee komen te vervallen. Er wordt één procedure gehanteerd die voor alle scholen geldt (zie Deel B). Deze heeft het volgende gemeenschappelijke uitgangspunt: de inspectie beoordeelt de eindresultaten van de laatste drie jaargangen (verschillende cohorten), waarbij voor elk jaar afzonderlijk een oordeel wordt gegeven.

2.2 Beoordeling tussenresultaten kleine school (indicator 1.2)

Bij de beoordeling van de tussenresultaten wordt een school als klein beschouwd als één van de groepen 3, 4 of 6 minder dan 10 leerlingen heeft.

Bij de beoordeling van de tussenresultaten worden dan de volgende toetsen beschouwd:

- Technisch Lezen (TL) in groep 3 en 4;
- Rekenen en Wiskunde (RW) in groep 4, 5 en 6;
- Begrijpend Lezen (BL) in groep 5 en 6.

Als de groepen zeer klein zijn, de groepsgrootte sterk verschilt of het beeld onduidelijk is, kan de inspectie besluiten de resultaten op technisch lezen van groep 5 en rekenen en wiskunde en begrijpend lezen van groep 7 toe te voegen, om het beeld duidelijker te krijgen.

Beslisregel tussenresultaten kleine school	De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.
Indicator 1.2	
	De resultaten op de beoordeelde tussentoetsen liggen voor:
Voldoende ('3'):	• meer dan de helft van de toetsen op of boven de norm.
Onvoldoende ('2'):	• minder dan de helft van de toetsen op of boven de norm.

3

Richtlijnen voor eventuele herberekeningen

De inspectie veronderstelt bij de beoordeling van eind- en tussenresultaten dat alle leerlingen deelnemen aan de toets. Als leerlingen niet deelnemen, worden deze in principe als 'uitvallers' op de toets beschouwd. Let op: bij leerlingvolgsysteemtoetsen kunnen leerlingen op het groepsoverzicht ontbreken, omdat ze op een hoger of lager niveau zijn getoetst.

In dit hoofdstuk wordt allereerst ingegaan op bijzondere omstandigheden en geoorloofde redenen om toetsresultaten buiten beschouwing te laten bij de beoordeling van de leerresultaten van een school. Ook wordt aangegeven hoe de inspectie handelt als leerlingen ten onrechte niet aan een toets hebben deelgenomen. Verder wordt aan de hand van voorbeelden voor de verschillende toetsen geïllustreerd hoe herberekeningen worden uitgevoerd.

3.1 Mogelijke argumenten voor herberekeningen

In deze paragraaf staat beschreven hoe en wanneer een correctie (zijnde een herberekening) van de leerresultaten plaatsvindt voor bepaalde groepskenmerken of individuele kenmerken van leerlingen en voor enkele specifieke omstandigheden.

- Leerlingen die uitstromen naar het voortgezet speciaal onderwijs (VSO) of praktijkonderwijs;
- Leerlingen met een lgf-, SO- of SBO-indicatie;
- Leerlingen die uitstromen naar het leerwegondersteunend onderwijs (LWOO);
- Leerlingen die kort in Nederland verblijven én het Nederlands minder goed beheersen;
- Leerlingen die recent zijn ingestroomd op de school;
- Leerlingen die een toets op een hoger of lager niveau maken of de toets in het geheel niet maken.

In de volgende paragrafen 3.1.1 tot en met 3.1.6 wordt exact beschreven wanneer herberekend kan worden.

In paragrafen 3.2.1 tot en met 3.2.5 staan voorbeelden van herberekeningen voor de verschillende toetsen.

3.1.1 Leerlingen die uitstromen naar het praktijkonderwijs of voortgezet speciaal onderwijs

Leerlingen met een indicatie voor het voortgezet speciaal onderwijs (vso) of praktijkonderwijs (pro) houdt de inspectie buiten de beoordeling van de eindresultaten. Dit doet zij ook als deze leerlingen de indicatie hebben, maar hier in de praktijk niet daadwerkelijk naar uitstromen. Als leerlingen met een pro- of vso-indicatie wel hebben deelgenomen aan de toets, herberekent de inspectie het schoolgemiddelde, waarbij de resultaten van deze leerlingen buiten beschouwing worden gelaten.

De inspectie beoordeelt of deze leerlingen zich naar verwachting ontwikkelen aan de hand van indicator 1.4.

3.1.2 Leerlingen die uitstromen naar het leerwegondersteunend onderwijs (lwoo)

Sinds augustus 2007 corrigeert de inspectie de leerresultaten in principe niet meer voor leerlingen die naar het lwoo uitstromen. De reden hiervoor is dat in de normering van de toetsen de lwoo-leerlingen zijn inbegrepen. Door te corrigeren ontstaat er een gunstiger beeld dan in werkelijkheid het geval is.

Scholen gaan op drie verschillende manieren om met leerlingen die mogelijk naar het lwoo uitstromen:

1. de leerlingen worden op dezelfde wijze getoetst als de overige leerlingen;
2. de leerlingen maken de Niveautoets van Cito of doen het Drempelonderzoek 678;
3. de leerlingen worden niet getoetst.

In de eerste twee gevallen bepaalt de inspectie het oordeel op haar reguliere wijze, zoals beschreven in Bijlage B. In het laatste geval, als leerlingen niet getoetst worden, kent de inspectie in principe een fictieve score toe (517 bij Cito Eindtoets, 517 vanaf het schooljaar 2009-2010 of 37 vóór het schooljaar 2009-2010 bij Drempelonderzoek 678) aan de leerlingen die niet hebben deelgenomen aan de toets. Als de leerresultaten op basis van leerlingvolgsysteemtoetsen worden beoordeeld, dan wordt deze leerling als D/E scorende leerling beschouwd bij het Cito Iovs en als zwakste leerling bij het DLE Ivs en de begrijpend lezen toets van 678 Onderwijs Advisering.

In uitzonderlijke gevallen is het mogelijk dat de inspectie de resultaten van een lwoo-leerling uitsluit van de beoordeling: hiervoor moet de school aantonen dat de achterstanden bij deze leerlingen niet zijn veroorzaakt door het onderwijs. Bovendien moet er sprake zijn van forse achterstanden (eindniveau groep 7 wordt niet gehaald) op meerdere van de vakgebieden rekenen en wiskunde, technisch lezen of begrijpend lezen en kan de school aantonen dat de betreffende leerling zich naar verwachting heeft ontwikkeld. Hieraan stelt de inspectie de volgende eisen (zie Deel B, indicator 1.4):

- De school heeft voor de leerling een ontwikkelingsperspectief bepaald dat voldoende onderbouwd en realistisch is.
- De school heeft voor de leerling tussendoelen opgesteld die zijn afgeleid van het ontwikkelingsperspectief.
- De leerling ontwikkelt zich naar verwachting (dus volgens de gestelde tussendoelen).

Het komt voor dat op scholen, die zich met het Schooleindonderzoek of de Entreetoets van groep 7 verantwoorden, leerlingen de toets niet of gedeeltelijk hebben gemaakt én de school voor deze leerlingen niet voldoet aan bovengenoemde eisen. Het is niet mogelijk een fictieve score toe te kennen aan deze leerlingen. In dat geval beoordeelt de inspectie de leerresultaten niet,

tenzij de resultaten ook zonder dat deze leerlingen aan de toets hebben deelgenomen, van onvoldoende niveau zijn. In dat geval beoordeelt de inspectie de leerresultaten als onvoldoende.

3.1.3 Leerlingen met lgf-, SO- of SBO-indicatie

In uitzonderlijke gevallen laat de inspectie de resultaten van leerlingen met lgf ('rugzak'), so- of sbo-indicatie buiten beschouwing bij de beoordeling van de eind- en tussenresultaten. Om de resultaten van deze leerlingen buiten beschouwing te laten gelden dezelfde voorwaarden als voor lwoo-leerlingen (zie 3.1.2).

3.1.4 Leerlingen die kort in Nederland verblijven én het Nederlands minder goed beheersen

Bij de beoordeling van de eind- en tussenresultaten mogen de resultaten van leerlingen die sinds kort in Nederland verblijven **én** het Nederlands onvoldoende beheersen in sommige gevallen buiten beschouwing worden gelaten. De richtlijn is dat de leerlingen aan het begin van het schooljaar korter dan vier jaar in Nederland verblijven én om die reden het Nederlands minder goed beheersen.

De resultaten van leerlingen die al langer in Nederland verblijven en het Nederlands nog steeds onvoldoende beheersen, worden wel bij de beoordeling van de toetsen betrokken. Dit geldt ook voor de resultaten van leerlingen die korter in Nederland verblijven, maar het Nederlands wel goed beheersen.

Als leerlingen **ten onrechte** niet hebben deelgenomen aan de toets, voegt de inspectie een fictieve score voor deze leerlingen aan het groepsgemiddelde toe bij de beoordeling van de eindresultaten. Voor het Schooleindonderzoek en Entreetoets kan dit niet (zie ook 3.1.2). Als de inspectie op grond van eerder behaalde resultaten verwacht dat het wel deelnemen van deze leerlingen onvoldoende leerresultaten op groepsniveau zou hebben veroorzaakt, dan beoordeelt de inspectie de leerresultaten niet.

3.1.5 Leerlingen die recent zijn ingestroomd

De inspectie kan bij de beoordeling van de resultaten aan het eind van de basisschool de resultaten van leerlingen buiten beschouwing laten die in groep 7 of 8 zijn ingestroomd. Als de inspectie dit doet, corrigeert zij voor alle leerlingen die dit betreft en niet alleen voor de zwakst scorende leerlingen.

Bij de beoordeling van de leerresultaten gedurende de schoolperiode wordt een soortgelijke redenering gevolgd, waarbij leerlingen die korter dan een jaar aan de school verbonden zijn mogen worden uitgesloten van de beoordeling. Ook hierbij geldt het principe dat dan alle leerlingen die recent zijn ingestroomd buiten de berekening van het groepsgemiddelde moeten worden gelaten.

3.1.6 Leerlingen die toetsen op een ander niveau of geheel niet maken

Leerlingen nemen niet altijd aan de toets uit het leerlingvolgsysteem deel die de rest van de groep maakt. Sommige leerlingen maken een toets op een hoger of lager niveau (ander leerjaar of afnamemoment). Het komt ook voor dat leerlingen in het geheel geen toets maken. De meest voorkomende reden is dat zij de reguliere leerstof niet of deels volgen: dit zijn vaak leerlingen met een eigen leerlijn of een handelingsplan.

Als leerlingen een toets op een ander niveau hebben gemaakt, voert de inspectie een herberekening uit zoals beschreven in Deel C paragraaf 3.2.5 (Cito leerlingvolgsysteem) en 3.2.6 (DLE-toetsen). Als leerlingen niet zijn getoetst, beschouwt de inspectie hen als leerlingen die onder de norm presteren.

3.2 Werkwijzen bij herberekening

3.2.1 Herberekenen bij Eindtoets Basisonderwijs van Cito

Leerling uit groepsgemiddelde verwijderen

Om een leerling uit het groepsgemiddelde te verwijderen wordt tijdens een onderzoek op de school gevraagd, de betreffende leerling(en) uit de rapportage via het REB te verwijderen. Hiermee wordt de meest betrouwbare nieuwe schatting verkregen. Indien dit onmogelijk is, wordt de onderstaande handmatige procedure gehanteerd.

Een leerling wordt uit het groepsgemiddelde verwijderd door eerst het groepsgemiddelde te vermenigvuldigen met het aantal deelnemers aan de toets. Vervolgens wordt hier de Eindtoetsscore van de leerling die verwijderd moet worden vanaf getrokken. Daarna wordt het totaal gedeeld door één leerling minder. De gecorrigeerde score wordt vergeleken met de ondergrens behorend bij de betreffende schoolgroep (zie Deel B van de notitie voor de tabel met de ondergrenzen). Als er 10 of meer leerlingen in de betreffende groep zitten vindt de correctie plaats op de LG-score (of GLG-score in de jaren vóór 2010). Bij minder dan 10 leerlingen wordt de correctie uitgevoerd op de gemiddelde standardscore van het formulier zonder correctie (B-formulier in de jaren vóór 2010).

Voorbeeld:

Uitgaande van de gegevens in de onderstaande tabel:

Jaar	Aantal leerlingen	Gemiddelde GLG-score	Score van te verwijderen leerling	Ondergrens
2008	12	531	504	533,7

Aan de Eindtoets hebben 12 leerlingen deelgenomen, waarvan er één naar het praktijkonderwijs uitstroomt. Het resultaat van deze leerling (score 504) wordt buiten beschouwing gelaten.

Het gecorrigeerde groepsgemiddelde (exclusief de uit te sluiten leerling) is:
 $((12 \times 531) - 504) : (12 - 1) = 5868 : 11 = 533,5$.

De gecorrigeerde score ligt onder de ondergrens, het oordeel blijft dus onvoldoende.

Leerling aan groepsgemiddelde toevoegen

Als een zieke leerling de toets later heeft gemaakt en er sprake is van handscoring, dan moet deze score aan het groepsgemiddelde worden toegevoegd. Daarnaast komt het voor dat leerlingen ten onrechte niet aan de toets hebben deelgenomen. In het laatste geval wordt voor deze leerlingen de score 517 toegevoegd (bijvoorbeeld LWOO-leerlingen), waarna het groepsgemiddelde opnieuw wordt berekend (zie Deel B van de notitie voor de tabel met de ondergrenzen).

Als er 10 of meer leerlingen in de betreffende groep zitten, vindt de correctie plaats op de LG-score (of GLG-score in de jaren vóór schooljaar 2009-2010). Bij minder dan 10 leerlingen wordt de correctie uitgevoerd op de gemiddelde standardscore van het formulier zonder correctie (B-formulier in de jaren vóór schooljaar 2009-2010).

Voorbeeld:

Uitgaande van de gegevens in de onderstaande tabel:

Jaar	Aantal leerlingen	Gemiddelde groepsscore	Toe te voegen scores voor 2 leerlingen	Schoolgroep	Ondergrens
2009	9	535,1	517, 517	2	534,5

Het gecorrigeerde groepsgemiddelde (inclusief de toe te voegen leerlingen) is:
 $((9 \times 535,1) + 517 + 517) : (9+2) = 531,8$.

De gecorrigeerde score ligt onder de ondergrens, het oordeel is dus onvoldoende.

3.2.2 Herberekenen bij Schooleindonderzoek van Centraal Nederland

Bij het Schooleindonderzoek van Centraal Nederland heeft herberekenen door het uitsluiten van zorgleerlingen geen tot weinig effect. Zowel de schoolvorderingen- als intelligentiescore zullen namelijk voor deze leerlingen laag zijn. Het groepsgemiddelde is gebaseerd op de verschillen tussen beide scores: het is dus aannemelijk dat het effect op de gemiddelde verschilscore van schoolvorderingen en intelligentie minimaal is.

Leerling uit groepsgemiddelde verwijderen

Om de resultaten van een leerling te verwijderen, worden eerst de gemiddelde schoolvorderingen en het gemiddelde IQ van de leerlingen die wel beoordeeld moeten worden, berekend. Vervolgens wordt de nieuwe z-score berekend aan de hand van de volgende formule:

$$z\text{-score} = \frac{SV - (IQ+a)}{s}$$

In deze formule zijn de waarden **a** en **s** nodig. Deze staan op het totaaloverzicht voor de school.

Voorbeeld:

Van de 36 deelnemende leerlingen moeten de scores van twee kort in Nederland verblijvende allochtone leerlingen niet meetellen in de eindresultaten.

Uitgaande van de gegevens in de onderstaande tabel:

Jaar	Aantal leerlingen	Gemiddelde Schoolvorderingen	School-gemiddelde Intelligentie	School-vorderingen scores van uit te sluiten leerlingen	IQ-scores van uit te sluiten leerlingen (NIO-score)	a	s
2009	36	92,7	95,1	70, 65	88, 90	-2,32	3,46

Het gecorrigeerde gemiddelde van de schoolvorderingen (exclusief de uit te sluiten leerlingen) is:

$$SV = ((36 \times 92,7) - 70 - 65) : (36 - 2) = 3202,2 : 34 = 94,2.$$

Het gecorrigeerde gemiddelde van de intelligentie (exclusief de uit te sluiten leerlingen) is :

$$IQ = ((36 \times 95,1) - 88 - 90) : (36 - 2) = 3245,6 : 34 = 95,5.$$

De gecorrigeerde z-score is:

$$(SV - (IQ + a)) : s = (94,2 - (95,5 + -2,32)) : 3,46 = 0,30.$$

De corrigeerde z-score ligt boven de ondergrens van -0,5, het oordeel is dus voldoende.

Leerling aan groepsgemiddelde toevoegen

Als een school het Schooleindonderzoek afneemt, ligt het voor de hand dat alle leerlingen deelnemen. Er bestaat geen toe te wijzen toetsscore voor ten onrechte niet aan het Schooleindonderzoek deelnemende leerlingen (bijvoorbeeld LWOO-leerlingen, zie in dit geval Deel C paragraaf 3.1.2). Als leerlingen niet hebben deelgenomen, kan de inspectie de leerlingvolgsysteemresultaten van deze leerlingen voor begrijpend lezen en rekenen en wiskunde bij het oordeel betrekken. Afhankelijk van het aantal leerlingen dat niet heeft deelgenomen, hun resultaten op de leerlingvolgsysteemtoetsen en de z-score van de overige leerlingen, bepaalt de inspectie het oordeel. In geval van sterke twijfel over een voldoende of onvoldoende oordeel kan het oordeel 'niet te beoordelen' gegeven worden. Ook kan de inspecteur in overleg met de contactpersoon opbrengsten het uiteindelijke oordeel bepalen.

3.2.3 Herberekenen bij Drempelonderzoek 678 van 678 Onderwijs Advisering

Met ingang van schooljaar 2009-2010 worden op de rapportages van het Drempelonderzoek 678 Cito-scores vermeld. Bij herberekeningen wordt hiervan gebruik gemaakt. De werkwijze is identiek aan die voor de Cito Eindtoets (zie

Deel C paragraaf 3.2.1). Ga hierbij uit van de werkwijze voor het formulier zonder correctie.

Onderstaand is aangegeven hoe herberekeningen vóór het schooljaar 2009-2010 worden uitgevoerd.

Leerling uit groepsgemiddelde verwijderen

Een leerling wordt uit het groepsgemiddelde verwijderd door eerst het groepsgemiddelde te vermenigvuldigen met het aantal deelnemers aan de toets. Trek hier vervolgens de score van de leerling die verwijderd moet worden af en deel het totaal door één leerling minder. Vergelijk daarna de gecorrigeerde score met de ondergrens behorend bij de betreffende schoolgroep (zie Deel B van de notitie voor de tabel met de ondergrenzen).

Voorbeeld:

Uitgaande van de gegevens in de onderstaande tabel:

Jaar	Aantal leerlingen	Gemiddelde groepsscore	Score van te verwijderen leerling	Schoolgroep	Norm
2009	25	52,0	19	1	53,1

Het gecorrigeerde groepsgemiddelde (exclusief de te verwijderen leerling) is:
 $((25 \times 52,0) - 19) : (25 - 1) = 1281 : 24 = 53,4$.

De corrigeerde score ligt boven de ondergrens, het oordeel is dus voldoende.

Leerling aan groepsgemiddelde toevoegen

Gezien de aard van het Drempelonderzoek 678⁹ is het minder waarschijnlijk dat de school leerlingen uitsluit van deelname. Als er toch sprake is van niet deelnemen aan de toets (bijvoorbeeld LWOO-leerlingen), dan kan voor een beoordeling op grond van het Drempelonderzoek 678 de score 37 gebruikt worden, die volgens de conversietabel correspondeert met de standaardscore van 517 die voor dit doel bij de Cito Eindtoets wordt gebruikt.

Voorbeeld:

Uitgaande van de gegevens in de onderstaande tabel:

Jaar	Aantal leerlingen	Gemiddelde groepsscore	Toe te voegen score	Schoolgroep	Norm
2009	15	52,0	38	2	51,8

Het gecorrigeerde groepsgemiddelde (inclusief de toe te voegen leerling) is:
 $((15 \times 52,0) + 38) : (15 + 1) = 818 : 16 = 51,1$.

De corrigeerde score ligt onder de ondergrens, het oordeel is dus onvoldoende.

---

⁹ Het Drempelonderzoek 678 is één van de toetsen die de Regionale Verwijzings Commissie Voortgezet Onderwijs geschikt acht om te gebruiken bij het aanleveren van gegevens over leerlingen bij de aanvraag voor zorg binnen leerwegondersteuning of praktijkonderwijs.

3.2.4 Herberekenen bij Entreetoets groep 7 van Cito

Leerling uit groepsgemiddelde verwijderen

Om een leerling uit het groepsgemiddelde te verwijderen wordt eerst het groepsgemiddelde vermenigvuldigd met het aantal deelnemers aan de toets. Vervolgens wordt hier het percentage goed van de leerling die verwijderd moet worden, afgetrokken. Daarna wordt het totaal door één leerling minder gedeeld. Dit gecorrigeerde percentage wordt vergeleken met de ondergrens voor het percentage goed behorend bij de betreffende schoolgroep (zie Deel B van de notitie voor de tabel met ondergrenzen).

Voorbeeld:

Uitgaande van de gegevens in de onderstaande tabel:

Jaar	Aantal leerlingen	Gemiddeld % goed	% goed voor te verwijderen leerling	Schoolgroep	Norm % goed
2009	15	64	40	2	65

Het gecorrigeerde groepsgemiddelde (exclusief de te verwijderen leerling) is:
 $((15 \times 64) - 40) : (15 - 1) = 920 : 14 = 65,7$.

Het corrigeerde percentage ligt boven de ondergrens, het oordeel is dus voldoende.

Leerling aan groepsgemiddelde toevoegen

Als de school haar eindresultaten verantwoordt aan de hand van de Cito Entreetoets, ligt het voor de hand dat alle leerlingen deelnemen. Er bestaat geen toe te wijzen toetsscore voor ten onrechte niet deelnemende leerlingen aan de Cito Entreetoets, bijvoorbeeld potentiële LWOO-leerlingen (zie in dit geval Deel C paragraaf 3.1.2. Als leerlingen niet hebben deelgenomen kan de inspectie de leerlingvolgsysteemresultaten van deze leerlingen voor begrijpend lezen en rekenen en wiskunde bij het oordeel betrekken. Afhankelijk van het aantal leerlingen dat niet heeft deelgenomen, hun resultaten op de leerlingvolgsysteemtoetsen en het gemiddelde percentage goed op de Cito Entreetoets van de overige leerlingen, bepaalt de inspectie het oordeel. In geval van sterke twijfel over een voldoende of onvoldoende oordeel kan het oordeel 'niet te beoordelen' gegeven worden. Ook kan de inspecteur in overleg met de contactpersoon opbrengsten het uiteindelijke oordeel bepalen.

3.2.5 Herberekenen bij Cito leerlingvolgsysteem (LVS / LOVS)

Leerling uit groepsgemiddelde verwijderen

Om een leerling uit het groepsgemiddelde te verwijderen, wordt eerst het groepsgemiddelde vermenigvuldigd met het aantal deelnemers aan de toets. Vervolgens wordt hier de score van de leerling die verwijderd moet worden van afgetrokken. Daarna wordt het totaal door één leerling minder gedeeld. Deze gecorrigeerde score wordt vergeleken met de ondergrens behorend bij de

betreffende schoolgroep. Zie Deel B van de notitie voor de tabel met ondergrenzen.

Voorbeeld:

Uitgaande van de gegevens in de onderstaande tabel:

Groep	Aantal leerlingen	Groepsgemiddelde DMT M4 kaart3	Scores van te verwijderen leerlingen	Norm
4	18	34	19, 17	37

Het gecorrigeerde groepsgemiddelde (exclusief de te verwijderen leerlingen) is:
 $((18 \times 34) - 19 - 17) : (18 - 2) = 576 : 16 = 36$.

De corrigeerde score ligt onder de ondergrens, het oordeel is dus onvoldoende.

Leerling aan groepsgemiddelde toevoegen

Twee mogelijkheden worden onderscheiden:

1. De leerling heeft een toets op een ander niveau gemaakt. Toetsing op een lager of hoger niveau heeft geen invloed op de vaardigheidsscore van een leerling.

Om het gemiddelde van deze vaardigheidsniveaus te kunnen nemen, is het noodzakelijk dat de verschillende toetsen dezelfde toetsversie betreffen. De vaardigheidsscores van de verschillende versies mogen niet door elkaar worden gebruikt, omdat deze anders geschaald zijn. In dat geval moet het oordeel op basis van het percentage leerlingen met een D- of E-score worden bepaald.

In de regel zijn leerlingen die op een lager niveau of geheel niet worden getoetst als D/E-scoorders aan te merken. Hierbij geldt dat maximaal 25 procent van de leerlingen een score op D of E-niveau mag hebben als er minder dan 15 procent gewogen leerlingen zijn. Bij 15 procent of meer leerlingen met een leerlinggewicht ligt deze norm op 30 procent.

Voorbeeld:

Uitgaande van de gegevens in de onderstaande tabel:

Groep	Aantal leerlingen getoetst met RW M6	Groepsgemiddel de RW2002 M6	Scores van toe te voegen leerlingen (getoetst met RW 2002 M5)	Norm
6	16	96	78, 70	88

Groep 6 bestaat uit 18 leerlingen met minder dan 15% gewogen leerlingen, waarvan er twee de M5 toets voor rekenen en wiskunde hebben gemaakt. Zonder deze leerlingen erbij te betrekken is het oordeel voldoende, want het groepsgemiddelde is hoger dan de ondergrens.

Het gecorrigeerde groepsgemiddelde (inclusief de toe te voegen leerlingen) is:

$$((16 \times 96) + 78 + 70) : (16 + 2) = 1684 : 18 = 93.6.$$

De gecorrigeerde score ligt boven de ondergrens, het oordeel blijft dus voldoende.

2. De leerling is in het geheel niet getoetst.

Er bestaat geen toe te wijzen toetsscore voor ten onrechte niet deelnemende leerlingen aan leerlingvolgsysteemtoetsen, bijvoorbeeld LWOO-leerlingen (zie in dit geval Deel C paragraaf 3.1.2). In de regel zijn leerlingen die in het geheel niet worden getoetst als D/E-scoorders aan te merken, tenzij de school kan aantonen dat dit niet voor deze leerlingen geldt.

Voorbeeld:

Groep 6 bestaat uit 19 leerlingen waarvan minder dan 15 procent met een leerlinggewicht. Twee leerlingen zijn niet getoetst, zie onderstaande tabel.

Groep	Aantal leerlingen getoetst met RW M6	Aantal D/E scores	% D/E leerlingen	Aantal niet deelnemers	Norm % D/E
6	17	2	12%	2	25%

De correctie kan hier alleen aan de hand van het percentage D/E-scoorders plaatsvinden, aangezien er geen score bestaat die we aan de niet-deelnemers kunnen toekennen. Van de getoetste leerlingen hebben er twee een D- of E-score, dat is 12 procent. Zonder deze leerlingen erbij te betrekken, is het oordeel voldoende, want het percentage D/E-scoorders is lager dan de ondergrens van 25 procent.

Om bij de beoordeling de niet-deelnemende leerlingen toch mee te nemen worden ze beschouwd als D/E-scoorders.

Het gecorrigeerde percentage D/E-scoorders (inclusief de toe te voegen leerlingen) wordt als volgt berekend:

$$\text{Gecorrigeerde aantal D/E-scoorders} = 2 + 2.$$

$$\text{Het gecorrigeerde percentage D/E-scoorders is dan: } 4 : (17 + 2) \times 100 = 21 \text{ procent.}$$

Het gecorrigeerde percentage D/E-scoorders ligt onder de ondergrens van 25 procent, het oordeel blijft dus voldoende.

3.2.6 Herberekenen bij DLE-toetsen van Boom test uitgevers

Toetsresultaten worden bij DLE-toetsen aan de hand van het percentage uitvallers berekend. Herberekeningen worden dus ook aan de hand van het percentage uitvallers uitgevoerd.

Leerling uit groepsgemiddelde verwijderen

Voorbeeld:

Uitgaande van de gegevens in de onderstaande tabel:

Groep	Aantal leerlingen	Aantal uitvallers	% uitvallers TL	Aantal te verwijderen leerlingen	Norm % uitval
3	18	6	33,3%	2	25%

Het betreft een schoolpopulatie met minder dan 15 procent gewogen leerlingen, de ondergrens voor het percentage zwak presterende leerlingen is dus 25 procent. In groep 3 hebben 18 leerlingen de toets voor technisch lezen gemaakt; twee van deze leerlingen zijn net in Nederland (sinds een half jaar) en hoeven niet in de toetsbeoordeling te worden betrokken.

Het gecorrigeerde percentage uitvallers (exclusief de te verwijderen leerlingen) wordt als volgt berekend:

Het gecorrigeerde aantal uitvallers: $6 - 2 = 4$.

Het gecorrigeerde percentage uitvallers: $4 : (18 - 2) = 4 : 16 = 25$ procent

Het gecorrigeerde percentage uitvallers is gelijk aan de ondergrens, het oordeel is dus voldoende.

Leerling aan groepsgemiddelde toevoegen

Twee mogelijkheden worden onderscheiden:

1. De leerling heeft een toets op een ander niveau gemaakt. In dit geval kijkt de inspectie naar de DLE-score van de leerling en bepaalt zij de afwijking van de DL voor deze leerling. Vervolgens kan worden nagegaan of de leerling als uitvaller moet meetellen. Leerlingen die een toets op een lager niveau hebben gemaakt, zullen veelal als uitvaller kunnen worden aangemerkt. Vervolgens kan, indien nodig, het percentage uitvallers opnieuw worden berekend.

Voorbeeld:

Uitgaande van de gegevens in de onderstaande tabel:

Groep	Aantal leerlingen getoetst met RW	Aantal uitvallers	% uitvallers	Aantal toe te voegen leerlingen	Norm % uitval
6	16	3	19%	2	25%

Het betreft een schoolpopulatie met minder dan 15 procent gewogen leerlingen, de ondergrens voor het percentage zwak presterende leerlingen is dus 25 procent. In groep 6 hebben 16 leerlingen de toets van rekenen gemaakt, twee leerlingen hebben een toets op een lager niveau gemaakt en blijken na analyse van hun resultaat als uitvallers te moeten worden aangemerkt. Zonder deze leerlingen erbij te betrekken is het oordeel voldoende, want het percentage uitvallers is lager dan de ondergrens. De resultaten van deze twee leerlingen worden als volgt meegenomen:

Het gecorrigeerde percentage uitvallers (inclusief de toe te voegen leerlingen) wordt als volgt berekend:

Het gecorrigeerde aantal uitvallers: $3 + 2 = 5$.

Het gecorrigeerde percentage uitvallers: $5 : (16 + 2) = 5 : 18 = 27,7$ procent

Het gecorrigeerde percentage uitvallers ligt boven de ondergrens, het oordeel is dus onvoldoende.

2. De leerling is in het geheel niet getoetst.

In de regel zijn leerlingen die in het geheel niet worden getoetst (bijvoorbeeld LWOO-leerlingen, zie in dit geval Deel C paragraaf 3.1.2) als uitvallers aan te merken, tenzij de school kan aantonen dat dit niet voor deze leerlingen geldt. De wijze van herberekening is identiek aan het voorgaande voorbeeld.

4 Afwijken van afnamevoorschriften

Toetsresultaten zijn alleen betrouwbaar en valide als de toetsen zijn afgenomen volgens de voorschriften, zoals die in de toetshandleiding zijn beschreven. De inspectie veronderstelt dat scholen deze voorschriften kennen en naleven. Indien scholen hiervan afwijken, kan dit betekenen dat de inspectie de leerresultaten niet kan beoordelen.

Enkele voorbeelden van het afwijken van de voorschriften zijn:

- Aanbieden van hulpmaterialen (bijvoorbeeld posters in de klas of een rekenmachine), die niet zijn toegestaan bij het maken van de toets;
- Voorlezen van (delen van) toetsen;
- Klassikaal (samen) maken van toetsen;
- Het door de leraar zodanig beantwoorden van vragen van leerlingen dat er sprake is van hulp bij de toetsafname;
- Afwijken van de voorgeschreven tijdsduur voor de toets.

Twee overwegingen spelen bij de beoordeling van de resultaten een cruciale rol:

- Is op grond van eerder behaalde resultaten te verwachten dat de toetsresultaten anders waren geweest als de afnamevoorschriften wel correct waren gevolgd? Zou dit een onvoldoende inspectieoordeel tot resultaat kunnen hebben gehad?
- Is er mogelijk doelbewust door de betrokkenen afgeweken van de afnamevoorschriften om betere resultaten te verkrijgen?

Als één of beide overwegingen van toepassing is of hier serieuze twijfels over bestaan, kan de inspectie besluiten de resultaten niet te beoordelen.

5 Adequate opbrengstgegevens ontbreken

In deze paragraaf staat beschreven hoe de inspectie scholen beoordeelt waarbij de meting van leerresultaten onmogelijk is of waarbij de gegevens over de leerresultaten incompleet zijn

5.1 Nieuw opgerichte scholen

Scholen die nieuw zijn beginnen vaak met een klein aantal leerlingen, dat veelal in de onderbouw verblijft. De eerste jaren dat de school bestaat, zullen in de midden- en bovenbouw vooral leerlingen de school bezoeken die eerst op andere scholen hebben gezeten. De resultaten van deze leerlingen kunnen dan ook niet direct toegeschreven worden aan de nieuwe school.

Desondanks beoordeelt de inspectie de eind- en tussenresultaten van deze scholen in eerste instantie volgens de reguliere werkwijze. Als blijkt dat de eindresultaten onvoldoende zijn, gaat de inspectie nader analyseren waardoor dit wordt veroorzaakt en wordt dezelfde werkwijze gevolgd als voor leerlingen die recent op school zijn ingestroomd (zie Deel C paragraaf 3.1.5).

5.2 Verouderde, onvoldoende of ondeugdelijke toetsen of te weinig beschikbare gegevens

Scholen die zich niet over hun eindresultaten kunnen verantwoorden omdat zij bijvoorbeeld niet beschikken over de leerresultaten van drie cohorten leerlingen of omdat deze gegevens incompleet zijn, krijgen het oordeel: niet te beoordelen. Deze scholen krijgen iedere twee jaar een kwaliteitsonderzoek.

Voor de beoordeling van de tussenresultaten geldt de volgende redenering: als er voor meer dan de helft van de te beoordelen tussentoetsen gegevens aanwezig zijn, kunnen de tussenresultaten soms toch beoordeeld worden. Ten eerste kan de inspectie de resultaten van groep vijf en of zeven eveneens betrekken bij de beoordeling, waardoor meer gegevens beschikbaar komen. Als dit geen optie is, kijkt de inspectie of meer dan de helft van de toetsen voldoende of onvoldoende scores, in deze gevallen is het oordeel voldoende respectievelijk onvoldoende. In de overige gevallen zijn de resultaten niet te beoordelen. De inspectie vermeldt in het rapport van bevindingen dat er sprake is van ontbrekende gegevens.

5.3 Beoordeling eindresultaten scholen met kop- of schakelklassen

Schakelklassen en kopklassen hebben tot doel de leerlingen (veelal leerlingen met een taalachterstand) die hieraan deelnemen een betere uitgangspositie te geven voor het vervolgonderwijs. In de meeste gevallen gaat het om landelijke projecten of door de overheid erkende experimenten.

De inspectie baseert zich bij de beoordeling van de eindresultaten van deze scholen op de meest recente resultaten van de totale groep leerlingen die aan de eindtoets heeft meegedaan.

NB. Het komt voor dat sommige leerlingen alleen de kopklas volgen en dus recent zijn ingestroomd. Deze leerlingen worden bij de beoordeling buiten beschouwing gelaten.

DEEL D: Overzicht tabellen en beslisregels

1 Tabellen beoordeling eindresultaten

Eindtoets Basisonderwijs van Cito

Tabel 1. Normen gecorrigeerde standaardscore Cito Eindtoets

Cito Eindtoets LG / GLG			
Schooljaar	Ondergrens	Landelijk gemiddelde	Bovengrens
2009-2010 (LG)	533,8	535,2	536,6
2008-2009 (GLG)	533,8	535,2	536,6
2007-2008 (GLG)	533,7	534,9	536,1
2006-2007 (GLG)	533,6	534,8	536,0

Tabel 2. Normen Cito Eindtoets ongecorrigeerde standaardscore

Cito Eindtoets				
Schoolgroep		Ongecorrigeerde standaardscore		
		Ondergrens	Landelijk gemiddelde	Bovengrens
Schooljaar 2009-2010				
1	>88% 0,00 leerlingen	534,8	536,5	538,2
2	75-88% 0,00 leerlingen	532,9	534,8	536,6
3	≥ 25% gewogen leerlingen, aantal leerlingen 1,20 < 0,30	530,5	532,7	534,9
4	≥ 25% gewogen leerlingen, aantal leerlingen 1,20 ≥ 0,30	527,3	529,7	532,0
Schooljaar 2008-2009				
1	100% 1,00 leerlingen	535,2	537,2	539,2
2	76-99% 1,00 leerlingen	534,5	536,2	537,9
3	51-75% 1,00 leerlingen	532,6	534,4	536,3
4	0-50% 1,00 leerlingen	530,3	532,8	535,4
5	26-50% 1,90 leerlingen	530,9	532,9	534,8
6	51-75% 1,90 leerlingen	528,1	530,4	532,7
7	> 75% 1,90 leerlingen	526,6	528,9	531,2
Schooljaar 2007-2008				
1	100% 1,00 leerlingen	535,1	537,3	539,5
2	76-99% 1,00 leerlingen	534,5	536,1	537,7
3	51-75% 1,00 leerlingen	532,6	534,5	536,4
4	0-50% 1,00 leerlingen	530,2	532,5	534,8
5	26-50% 1,90 leerlingen	530,3	532,5	534,7
6	51-75% 1,90 leerlingen	528,3	530,7	533,1
7	> 75% 1,90 leerlingen	526,9	529,2	531,5
Schooljaar 2006-2007				
1	100% 1,00 leerlingen	535,1	537,4	539,7
2	76-99% 1,00 leerlingen	533,8	536,1	538,4
3	51-75% 1,00 leerlingen	531,9	534,2	536,5
4	0-50% 1,00 leerlingen	529,5	531,8	534,1
5	26-50% 1,90 leerlingen	530,3	532,6	534,9
6	51-75% 1,90 leerlingen	527,3	529,6	531,9
7	> 75% 1,90 leerlingen	526,1	528,4	530,7

Tabel 12. Normen Cito Eindtoets taal

Cito Eindtoets				
		Gecorrigeerd aantal goed taal (Schoolrapport correctie LG)		
		Ondergrens	Landelijk gemiddelde	Bovengrens
Schooljaar 2009-2010		74,1	75,9	77,7
		Gemiddeld % goed taal (Schoolrapport B)		
Schooljaar 2008-2009				
1	100% 1,00 leerlingen	75	77	80
2	76-99% 1,00 leerlingen	74	76	78
3	51-75% 1,00 leerlingen	72	74	76
4	0-50% 1,00 leerlingen	69	72	75
5	26-50% 1,90 leerlingen	70	72	74
6	51-75% 1,90 leerlingen	66	69	71
7	> 75% 1,90 leerlingen	63	66	69
Schooljaar 2007-2008				
1	100% 1,00 leerlingen	74	77	79
2	76-99% 1,00 leerlingen	73	75	77
3	51-75% 1,00 leerlingen	71	73	75
4	0-50% 1,00 leerlingen	67	70	73
5	26-50% 1,90 leerlingen	67	70	73
6	51-75% 1,90 leerlingen	65	68	71
7	> 75% 1,90 leerlingen	62	65	67

Tabel 16. Normen Cito Eindtoets rekenen

Cito Eindtoets				
		Gecorrigeerd aantal goed rekenen (Schoolrapport correctie LG)		
		Ondergrens	Landelijk gemiddelde	Bovengrens
Schooljaar 2009-2010		40,2	41,7	43,2
		Gemiddeld % goed rekenen (Schoolrapport B)		
Schooljaar 2008-2009				
1	100% 1,00 leerlingen	70	74	77
2	76-99% 1,00 leerlingen	69	72	75
3	51-75% 1,00 leerlingen	66	70	73
4	0-50% 1,00 leerlingen	63	68	72
5	26-50% 1,90 leerlingen	65	68	72
6	51-75% 1,90 leerlingen	62	66	70
7	> 75% 1,90 leerlingen	61	65	69
Schooljaar 2007-2008				
1	100% 1,00 leerlingen	72	75	79
2	76-99% 1,00 leerlingen	71	74	77
3	51-75% 1,00 leerlingen	68	72	75
4	0-50% 1,00 leerlingen	65	69	73
5	26-50% 1,90 leerlingen	65	69	72
6	51-75% 1,90 leerlingen	63	67	71
7	> 75% 1,90 leerlingen	62	66	71

Entreetoets groep 7 van Cito

Tabel 6a. Normen Entreetoets vanaf schooljaar 2009-2010

Gecorrigeerd aantal goed		
Ondergrens	Landelijk gemiddelde	Bovengrens
281,6	290,4	299,2

Tabel 6b. Normen Entreetoets groep 7 over schooljaar 2008-2009

Entreetoets groep 7	
Schoolgroep	Ondergrens gemiddeld % goed
< 25% gewogen leerlingen	68
25%-50% gewogen leerlingen	65
≥ 50% gewogen leerlingen	55

Tabel 6c. Normen Entreetoets groep 7 vóór schooljaar 2008-2009

Schoolgroep		Ondergrens gemiddeld % goed
1	100% 1,00 leerlingen	67
2	76-99% 1,00 leerlingen	65
3	51-75% 1,00 leerlingen	61
4	0-50% 1,00 leerlingen	60
5	26-50% 1,90 leerlingen	59
6	51-75% 1,90 leerlingen	46
7	> 75% 1,90 leerlingen	46

Tabel 15a. Normen Cito Entreetoets taal vanaf schooljaar 2009-2010

Gecorrigeerd aantal goed taal		
Ondergrens	Landelijk gemiddelde	Bovengrens
150,8	155	159,1

Tabel 15b. Normen Cito Entreetoets taal schooljaar 2008-2009

Cito Entreetoets groep 7	
Schoolgroep	Ondergrens gemiddeld % goed taal
< 25% gewogen leerlingen	66
25%-50% gewogen leerlingen	63
≥ 50% gewogen leerlingen	54

Tabel 15c. Normen Cito Entreetoets taal vóór schooljaar 2008-2009

Cito Entreetoets groep 7				
Schoolgroep		Gemiddeld % goed taal		
		Ondergrens	Landelijk gemiddelde	Bovengrens
1	100% 1,00 leerlingen	70	74	78
2	76-99% 1,00 leerlingen	66	70	74
3	51-75% 1,00 leerlingen	63	67	71
4	0-50% 1,00 leerlingen	58	63	68
5	26-50% 1,90 leerlingen	59	63	67
6	51-75% 1,90 leerlingen	51	58	65
7	> 75% 1,90 leerlingen	51	56	60

Tabel 19a. Normen Cito Entreetoets rekenen vanaf schooljaar 2009-2010

Gecorrigeerd aantal goed rekenen		
Ondergrens	Landelijk gemiddelde	Bovengrens
76,4	79,3	82,3

Tabel 19b. Normen Cito Entreetoets rekenen schooljaar 2008-2009

Cito Entreetoets groep 7	
Schoolgroep	Ondergrens gemiddeld % goed rekenen
< 25% gewogen leerlingen	66
25%-50% gewogen leerlingen	62
≥ 50% gewogen leerlingen	55

Tabel 19c. Normen Cito Entreetoets rekenen vóór schooljaar 2008-2009

Cito Entreetoets groep 7				
Schoolgroep		Gemiddeld % goed rekenen		
		Ondergrens	Landelijk gemiddelde	Bovengrens
1	100% 1,00 leerlingen	70	74	78
2	76-99% 1,00 leerlingen	66	70	74
3	51-75% 1,00 leerlingen	62	66	71
4	0-50% 1,00 leerlingen	58	63	67
5	26-50% 1,90 leerlingen	59	63	68
6	51-75% 1,90 leerlingen	52	58	64
7	> 75% 1,90 leerlingen	53	58	63

Leerlingvolgsysteem van Cito (LVS / LOVS)

Tabel 7a. Normen Cito LVS rekenen en wiskunde algemeen vanaf schooljaar 2009-2010

2009-2010					
Rekenen en wiskunde algemeen					
		Versie 2002		Nieuwe versie	
Groep	Schoolgroep	Gemiddelde vaardigheidsscore			
		Ondergrens Midden	Ondergrens Eind	Ondergrens Midden	Ondergrens Eind
Groep 7	< 15% gewogen leerlingen	103	107	93	96
	≥ 15% gewogen leerlingen	100	104	88	92
Groep 8	< 15% gewogen leerlingen	112		105	
	≥ 15% gewogen leerlingen	108		99	

Tabel 7b. Normen Cito LVS begrijpend lezen vanaf schooljaar 2009-2010

Begrijpend lezen			
Groep	Schoolgroep	Oude versie	Nieuwe versie
		Gemiddelde Vaardigheidsscore	
		Ondergrens Midden	Ondergrens Midden
Groep 7	< 15% gewogen leerlingen	45	43
	≥ 15% gewogen leerlingen	40	35
Groep 8	< 15% gewogen leerlingen	54	
	≥ 15% gewogen leerlingen	50	

Tabel 7c. Normen Cito LVS-toetsen schooljaar 2008-2009

Rekenen en Wiskunde algemeen en Begrijpend Lezen groep 8		
Schoolgroep	Rekenen en wiskunde	Begrijpend Lezen
	Gemiddelde Vaardigheidsscore	
	Ondergrens Midden	Ondergrens Midden
<25% gewogen leerlingen	112	54
25%-50% gewogen leerlingen	109	52
≥ 50% gewogen leerlingen	98	46

Tabel 7d. Normen Cito LVS-toetsen vóór schooljaar 2008-2009

Rekenen en Wiskunde algemeen en Begrijpend Lezen groep 8		
Schoolgroep	Rekenen en wiskunde	Begrijpend Lezen
	Gemiddelde Vaardigheidsscore	
	Ondergrens Midden	Ondergrens Midden
> 50% 1.00 leerlingen	116	55
> 50% gewogen leerlingen	112	48
> 50% 1.90 leerlingen	111	42

Schooleindonderzoek van Centraal Nederland

Tabel 3. Norm Schooleindonderzoek

Schooleindonderzoek		
Ondergrens	Landelijk gemiddelde	Bovengrens
-0,5	0	0,5

Tabel 13. Normen Schooleindonderzoek Taal

	Ondergrens
Vanaf schooljaar 2008-2009	99,5
Schooljaar 2007-2008	98,2

Tabel 17. Normen Schooleindonderzoek Rekenen

	Ondergrens
Vanaf schooljaar 2008-2009	99,5
Schooljaar 2007-2008	98,1

Drempelonderzoek 678 van 678 Onderwijs Advisering

Tabel 4. Normen Drempelonderzoek 678¹⁰ vóór schooljaar 2009-2010

Drempelonderzoek 678			
Schoolgroep		Gemiddelde DGM60 score	
		Ondergrens	Bovengrens
1	100% 1,00 leerlingen	53,1	56,2
2	76-99% 1,00 leerlingen	51,8	55,4
3	51-75% 1,00 leerlingen	49,9	54,5
4	0-50% 1,00 leerlingen	47,5	52,1
5	26-50% 1,90 leerlingen	48,3	52,9
6	51-75% 1,90 leerlingen	46,4	49,9
7	> 75% 1,90 leerlingen	46,0	48,7

Tabel 5. Conversietabel op leerlingniveau van Drempelscore (DGM60) naar Cito Eindtoetsscore¹¹

DGM60	Cito-score	DGM60	Cito-score	DGM60	Cito-score
14-20	502	37	517	50	531
21-23	503	38	518	51	532
24-26	504	39	519	52	533
27	505	40	520	53	534
28	506	41	521	54	536
29	507	42	522	55	537
30	509	43	523	56	539
31	511	44	524	57	540
32	512	45	525	58	541
33	513	46	526	59	543
34	514	47	527	60	546
35	515	48	528		
36	516	49	530		

Tabel 14. Normen Drempelonderzoek 678 Taal

	Ondergrens
DQTaal	94

Tabel 18. Normen Drempelonderzoek 678 Rekenen

	Ondergrens
DQRekenen	94

Begrijpend lezen van 678 Onderwijs Advisering

Tabel 10. Normen begrijpend lezen toetsen 678 Onderwijs Advisering

Begrijpend lezen groep 8	
Schoolgroep	% zwakste leerlingen
< 15% gewogen leerlingen	25
≥ 15% gewogen leerlingen	30

¹⁰ De normen in deze tabel zijn toepasbaar op alle jaren waarin het Drempelonderzoek is afgenomen.

¹¹ De normen in deze tabel zijn toepasbaar op alle jaren waarin het Drempelonderzoek is afgenomen.

**Tabel 11. Normen zwakst presterende leerlingen begrijpend lezen toetsen 678
Onderwijs Advisering**

	Begrijpend lezen 678 (2006)		Begrijpend lezen 78 (2006)	
	Score	DLE	Score	DLE
M8 (dec- mrt)	<30	<38	<25	<38

DLE-toetsen van Boom test uitgevers

Tabel 8a. Normen DLE-toetsen schooljaar 2009-2010

Schoolgroep	% zwakste leerlingen
< 15% gewogen leerlingen	25
≥ 15% gewogen leerlingen	30

Tabel 8b. Normen DLE-toetsen vóór schooljaar 2009-2010

Schoolgroep	% zwakste leerlingen
<25% gewogen leerlingen	25
25%-50% gewogen leerlingen	30
≥ 50% gewogen leerlingen	35

Tabel 9a. Normen achterstanden (DL-DLE) schooljaar 2008-2009 en 2009-2010

DLE-toetsen				
		Achterstand in maanden (DLE-DL)		
	Afnameperiode	Rekenen en wiskunde	Begrijpend lezen A	Begrijpend lezen B
Groep 7	september – januari	-3	-6	-7
	februari - juli	-3	-8	-8
Groep 8	september – januari	-5	-11	-8
	februari - juli	-7	-12	-10

Tabel 9b. Normen achterstanden (DL-DLE) vóór schooljaar 2008-2009

DLE-toetsen				
		Achterstand in maanden (DLE-DL)		
	Afnameperiode	Rekenen en wiskunde	Begrijpend lezen A	Begrijpend lezen B
Groep 8	september – januari	-6	-12	-10
	februari - juli	-7	-12	-10

2 Tabellen beoordeling tussenopbrengsten

Leerlingvolgsysteem van Cito (LVS / LOVS)

Tabel 20. Normen Cito DMT

DMT					
Groep		Oude versie		Versie 2009	
		Gemiddelde Vaardigheidsscore			
		Ondergrens Midden	Ondergrens Eind	Ondergrens Midden	Ondergrens Eind
Groep 3	leeskaart 1	31	40	21	33
	leeskaart 2	18	27		
	leeskaart 3				
Groep 4	leeskaart 1	62	65	49	57
	leeskaart 2	50	53		
	leeskaart 3	37	41		
Groep 5				67	72
Groep 6				78	83
Groep 7				85	90
Groep 8				93	

Tabel 21. Normen Cito technisch lezen

Technisch lezen						
	Versie 2004		Versie 2009			
			Leestechniek		Leestempo	
	Gemiddelde Vaardigheidsscore					
Groep	Ondergrens Midden	Ondergrens Eind	Ondergrens Midden	Ondergrens Eind	Ondergrens Midden	Ondergrens Eind
Groep 3	55	57	152	175		31
Groep 4	60	62			53	70
Groep 5	63	65				
Groep 6	67	69				
Groep 7	70	71				
Groep 8	72					

Tabel 22. Normen Cito begrijpend lezen

Begrijpend lezen			
Groep	Schoolgroep	Oude versie	Nieuwe versie
		Gemiddelde Vaardigheidsscore	
		Ondergrens Midden	Ondergrens Midden
Groep 5	< 15% gewogen leerlingen	16	20
	≥ 15% gewogen leerlingen	11	13
Groep 6	< 15% gewogen leerlingen	36	28
	≥ 15% gewogen leerlingen	29	24
Groep 7	< 15% gewogen leerlingen	45	43
	≥ 15% gewogen leerlingen	40	35
Groep 8	< 15% gewogen leerlingen	54	
	≥ 15% gewogen leerlingen	50	

Tabel 23. Normen Cito rekenen en wiskunde algemeen

Rekenen en wiskunde algemeen					
		Versie 2002		Nieuwe versie	
Groep	Schoolgroep	Gemiddelde vaardigheidscore			
		Ondergrens Midden	Ondergrens Eind	Ondergrens Midden	Ondergrens Eind
Groep 4	< 15% gewogen leerlingen	64	73	45	53
	≥ 15% gewogen leerlingen	59	69	38	47
Groep 5	< 15% gewogen leerlingen	80	86	66	72
	≥ 15% gewogen leerlingen	72	79	60	65
Groep 6	< 15% gewogen leerlingen	88	94	80	84
	≥ 15% gewogen leerlingen	83	87	73	79
Groep 7	< 15% gewogen leerlingen	103	107	93	96
	≥ 15% gewogen leerlingen	100	104	88	92
Groep 8	< 15% gewogen leerlingen	112		105	
	≥ 15% gewogen leerlingen	108		99	

Tabel 24. Normen Cito Entreetoets groep 6 percentages goed

Cito Entreetoets groep 6		
Schoolgroep	Ondergrens gemiddeld % goed BL	Ondergrens gemiddeld % goed RW
< 15% gewogen leerlingen	62	66
≥ 15% gewogen leerlingen	50	57

DLE-toetsen van Boom test uitgevers

Tabel 25. Normen DLE-toetsen (geldig tot schooljaar 2010-2011)

Technisch lezen	
	% zwakste leerlingen
Groep 3 tot en met 5	25
Rekenen en wiskunde en Begrijpend lezen	
Schoolgroep	
< 15% gewogen leerlingen	25
≥ 15% gewogen leerlingen	30

Tabel 26. Normen achterstanden (DLE-DL) (geldig tot schooljaar 2010-2011)

DLE-toetsen					
Toets	Afname-periode	Achterstand in maanden (DLE-DL)			
		Technisch lezen zinnen A en B	Rekenen en wiskunde	Begrijpend lezen versie A	Begrijpend lezen versie B
Groep 3	April – juli	-3	-3		
Groep 4	September – januari	-4	-3	-4	-6
	Februari - juli	-4	-3	-6	-6
Groep 5	September – januari	-5	-3	-6	-7
	Februari - juli	-5	-3	-6	-7
Groep 6	September – januari		-3	-6	-7
	Februari - juli		-3	-6	-7
Groep 7	September – januari		-3	-6	-7
	Februari - juli		-3	-8	-8
Groep 8	September – januari		-5	-11	-8
	Februari - juli		-7	-12	-10

Technisch en begrijpend lezen van 678 Onderwijs Advisering

Tabel 27. Norm technisch lezen toetsen 678 Onderwijs Advisering

Technisch lezen	
	% zwakste leerlingen
Groep 3 en 4	25

Tabel 28. Normen zwakst presterende leerlingen technisch lezen toetsen 678 Onderwijs Advisering

	Technisch lezen 90 A (versie 2006)		Technisch lezen 90 B (versie 2006)		Technisch lezen 3 (versie 2007)		
	Score	DLE	Score	DLE	Score 3A	Score 3B	DLE
M3 (januari)					<27	<25	<4
E3 (90A juni/ 3AB mei)	<27	<8			<51	<49	<7
M4 (dec - mrt)	<48	<13	<30	<13			
E4 (april-juli)	<54	<14	<37	<14			

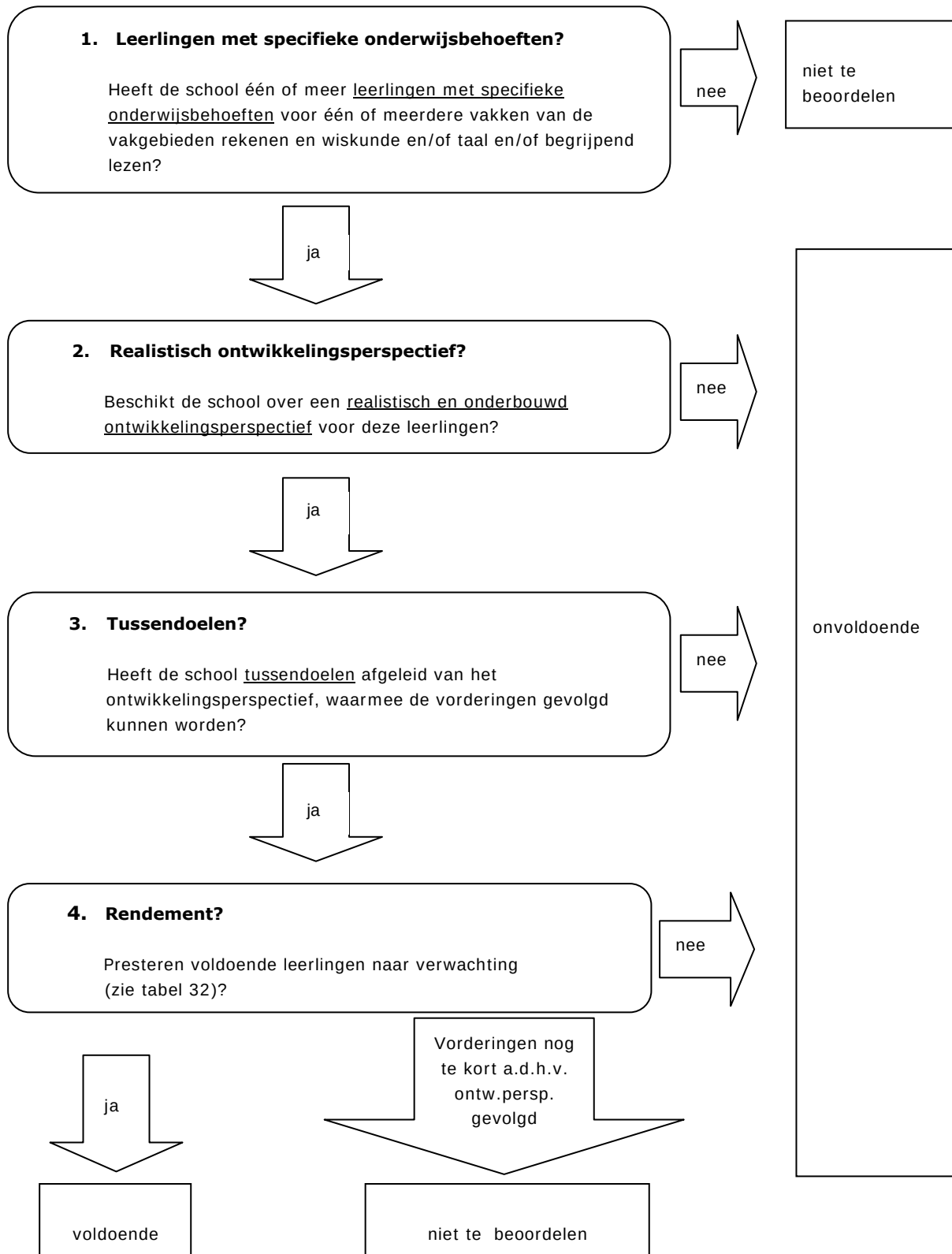
Tabel 29. Normen begrijpend lezen toetsen 678 Onderwijs Advisering

Begrijpend lezen groep 5 tot en met 8	
Schoolgroep	% zwakste leerlingen
< 15% gewogen leerlingen	25
≥ 15% gewogen leerlingen	30

Tabel 30. Normen zwakst presterende leerlingen begrijpend lezen toetsen 678 Onderwijs Advisering

	Begrijpend lezen 56 (versie 2006)		Begrijpend lezen 678 (versie 2006)		Begrijpend lezen 78 (versie 2006)	
	Score	DLE	Score	DLE	Score	DLE
M5 (nov-mrt)	<19	<17				
E5 (april - juli)	<21	<21				
M6 (dec - mrt)	<23	<25	<24	<25		
E6 (april - juli)	<24	<28	<26	<29		
M7 (dec- mrt)			<28	<33	<23	<32
E7 (april - juli)			<29	<35	<24	<35
M8 (dec- mrt)			<30	<38	<25	<38

3 Beoordelingsschema 1.4

4 Bijzondere omstandigheden

Raadpleeg Deel C in de volgende gevallen:

- Kleine scholen;
- Leerlingen die uitstromen naar het VSO of praktijkonderwijs;
- Leerlingen die uitstromen naar het leerwegondersteunend onderwijs (LWOO);
- Leerlingen met een lgf-, SO- of SBO-indicatie;
- Leerlingen die kort in Nederland zijn of kort op de betreffende school;
- Niet-deelnemende leerlingen aan eindtoets en/of tussentoetsen (leerlingen die toetsen op ander niveau maken);
- Aanwijzingen dat afnamevoorschriften niet correct zijn gevolgd;
- Het ontbreken van (adequate) opbrengstgegevens;
- Scholen met kopklassen of schakelklassen.

5 BESLISREGELS

De meeste frequent gebruikte beslisregels worden onderstaand weergegeven. De overige beslisregels zijn te vinden in Deel B van deze notitie.

Beslisregel eindresultaten Indicator 1.1	De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.
	De eindresultaten van de afgelopen drie schooljaren zijn:
Goed ('4'):	drie keer goed
Voldoende ('3'):	- twee of drie keer voldoende of - één keer voldoende (aantal in de beoordeling betrokken leerlingen 10 of meer) of - één keer voldoende (aantal in de beoordeling betrokken leerlingen minder dan 10) én voldoende resultaten in groep 7 of - één keer voldoende (aantal in de beoordeling betrokken leerlingen minder dan 10) én onvoldoende resultaten in groep 7 én voldoende resultaten in een vierde groep 8
Onvoldoende ('2'):	- drie keer onvoldoende of - één keer voldoende (aantal in de beoordeling betrokken leerlingen minder dan 10), onvoldoende resultaten in groep 7 en onvoldoende resultaten in een vierde groep 8
Niet te beoordelen ('5'):	bijzondere omstandigheden (zie bijlage D van deze regeling)

Beslisregel eindresultaten taal Indicator 1.1.1	De taalresultaten van de leerlingen aan het eind van de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.
	De eindresultaten taal van de laatste drie schooljaren zijn:
Goed ('4'):	alle jaren het oordeel goed.
Voldoende ('3'):	ten minste één keer voldoende.
Onvoldoende ('2'):	alle jaren onvoldoende.
Niet te beoordelen ('5'):	geen Cito Eindtoets / zie Deel C van de notitie.

Beslisregel eindresultaten rekenen Indicator 1.1.2	De rekenresultaten van de leerlingen aan het eind van de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.
	De eindresultaten rekenen van de laatste drie schooljaren zijn:
Goed ('4'):	• alle jaren het oordeel goed.
Voldoende ('3'):	• ten minste één keer voldoende.
Onvoldoende ('2'):	• alle jaren onvoldoende.
Niet te beoordelen ('5'):	• geen Cito Eindtoets / zie Deel C van de notitie.

Beslisregel tussenresultaten Indicator 1.2	De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.
	De resultaten op de beoordeelde tussentoetsen (TL3, TL4, RW4, RW6, BL6) liggen:
Voldoende ('3'):	• voor meer dan de helft van de toetsen op of boven de norm.
Onvoldoende ('2'):	• voor meer dan de helft van de toetsen onder de norm.
Niet te beoordelen ('5'):	• zie Deel C van de notitie.

Beslisregel tussenresultaten kleine school Indicator 1.2	De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.
	De resultaten op de beoordeelde tussentoetsen liggen voor:
Voldoende ('3'):	• meer dan de helft van de toetsen op of boven de norm.
Onvoldoende ('2'):	• minder dan de helft van de toetsen op of boven de norm.

Beslisregel doorstroming	De leerlingen doorlopen in beginsel de school binnen de verwachte periode van 8 jaar.
Indicator 1.3	Het gemiddelde percentage leerlingen dat de laatste twee schooljaren in de groepen 3 tot en met 8 is blijven zitten is:
Voldoende ('3'):	- drie procent of minder. of - meer dan drie procent, maar de school kan zich hierover onderbouwd vanuit specifiek beleid verantwoorden.
Onvoldoende ('2'):	meer dan drie procent en de school kan zich hierover onvoldoende onderbouwd vanuit specifiek beleid verantwoorden.

Beslisregel ontwikkeling van leerlingen met speciale onderwijsbehoeften	Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.
Indicator 1.4	Het volgende is op de school van toepassing: - leerling(en) met specifieke onderwijsbehoeften; - een realistisch ontwikkelingsperspectief voor deze leerlingen; - hiervan afgeleide tussendoelen; - voldoende leerlingen die zich naar verwachting ontwikkelen.
Voldoende ('3'):	bovenstaande is geheel van toepassing.
Onvoldoende ('2'):	2, 3 en/of 4 is niet van toepassing.
Niet te beoordelen ('5'):	1 is niet van toepassing. of 1, 2 en 3 zijn van toepassing, maar de ontwikkeling van de leerlingen wordt nog te kort gevolgd.

Beslisregel sociale competenties	De sociale competenties van de leerlingen in groep 8 liggen op een niveau dat mag worden verwacht.
Indicator 1.5	
	De sociale competenties van de leerlingen zijn de laatste drie schooljaren:
Voldoende ('3'):	• ten minste één keer voldoende.
Onvoldoende ('2'):	• alle jaren onvoldoende.
Niet te beoordelen ('5'):	• de school gebruikt een ander instrument dan SCOL, Viseon, SVL of SAQI voor het meten van sociale competenties. of • er zijn onvoldoende gegevens beschikbaar om tot een oordeel te komen.